Numărul 23/24

Aprilie - Mai 1964

Cuvântul
ÎN EXIL

Director:
GEORGE RACOVEANU

DAS RÄTSEL

von George RACOVEANU

Earl Warren, oberster Richter der Vereinigten Staaten und Vorsitzender des Untersuchungsausschusses, welcher die Aufgabe hat, den Mordfall John F. Kennedy zu klären, hat die Äußerung gemacht, daß **Zeit unseres Lebens ein Teil der Enthüllungen der Öffentlichkeit nicht preisgegeben werden kann.** Diese Erklärung Warrens veranlaßte den amerikanischen Abgeordneten E. Wilson, zu fragen: Was wird hier verborgen? Hat eine fremde Macht die Hand im Spiel? Steht der Weltkommunismus mit dem Komplott in Verbindung?

Selten hat es eine größere Verwirrung in der Beurteilung der Motive einer Tat gegeben, als im Falle der Ermordung Präsident Kennedys. Der einfache Bürger sucht nach Ursachen, die ihm verständlich sind, wie: Gleichberechtigung der Farbigen, Absicht des scharfen Vorgehens gegen Gangsterbanden, oder religiöse Gründe. Zwar bestanden diese immer schon und noch viele andere. Aber alle zusammen können den perfekten Mord von Dallas nicht erklären.

Bei der Beurteilung dieses Geschehens übersieht man eine außerordentliche Tatsache: in einer Zeit, in der die Welt überzeugt ist, daß ein Atomkrieg den Untergang eines Teiles der Menschheit bedeuten würde, hat John F. Kennedy als Präsident der Vereinigten Staaten Amerikas sich gezwungen gesehen, die schwere Entscheidung zu treffen. Heute ist es kein Geheimnis mehr, daß alle Atomwaffen der USA bereit waren, ihr Vernichtungswerk zu beginnen. Das Ziel war nicht Kuba, sondern Sowjetrußland. Und wenn man das Kräfteverhältnis und den Vorteil der Initiative ermißt, gibt es keinen Zweifel über das Ende. Die Despoten im Kreml erkannten die Situation und Chruschtschow fügte sich. Er hatte sein Gesicht verloren, aber er ist kein . . . Seigneur de Bayard. In dem „sozialistischen" Lager hat diese Kapitulation überrascht und Zweifel an der Stärke Sowjetrußlands hervorgerufen. Aber durch Chruschtschows Rückzug wurde nicht nur Castro, sondern der Weltkommunismus gerettet. Und das war eine Demütigung wert!

Der Entschluß Präsident Kennedys, gegen Sowjetrußland den Atomkrieg zu eröffnen, war nicht in Eile gefaßt worden, sondern nach reiflicher Überlegung und Prüfung seines Gewissens. Die epochale Rede, die er damals über die Sender an das amerikanische Volk und die Welt richtete, enthielt die klare Rechtfertigung seines Entschlußes vor Gott und den Menschen.

In dem Moment aber, als John F. Kennedy seinen Entschluß bekannt gab, war sein Schicksal besiegelt. Die Gefahr, die diesmal umgangen war, konnte sich wiederholen. Denn die vitalen Interessen Amerikas würden immer wieder bedroht werden. Kennedy war nicht in dem Alter Konrad Adenauers und wäre aller Wahrscheinlichkeit nach wieder gewählt worden. Das war mit ein Hauptgrund, der zu seiner Ermordung führte.

Wer hatte nun Interesse an John F. Kennedys Ermordung? Auf diese Frage muß der Untersuchungsausschuß Antwort geben. Dies erwartet nicht nur das amerikanische Volk, sondern die ganze freie Welt, die weiß, daß heute das Schicksal der Menschheit in den Händen der mächtigen Vereinigten Staaten liegt.

Der politische Kommentator Walter Lippmann verglich vor kurzem Amerika mit einem jener vorzeitlichen Tiere, deren mächtiger Körper mit Panzer und Zähnen versehen, aber ohne Gehirn war. Würden wir nun von dem wenig schmeichelhaften Vergleich des Ameri-

Fortsetzung auf Seite 6

PAPINI VĂZUT DE UN ROMÂN

de MIRCEA ELIADE

II

În timp ce citeam cartea lui Vintilă Horia, reciteam fragmente din scrierile religioase şi filozofice ale lui Giovanni Papini, în somptuoasa ediţie *(Opera omnia)* publicată de Mondadori. Am regăsit, bunăoară, micul dar sugestivul volum *Polemiche religiose* (1917), în care Papini îşi adunase o serie de articole scrise între 1908 şi 1914. În studiul "La religione sta da sé" (publicat întâi în *Rinnovamento*, 1908), Papini refuza idealismului lui Croce şi Gentile dreptul de a proclama religia o filozofie imperfectă. Deja în 1908, acest ateu se trudea să explice viitorilor mari maeştri spirituali ai Italiei moderne că experienţa religioasă e autonomă şi că validitatea unei religii nu depinde nici de "teoria" pe care o implică, nici de filozofia morală care o susţine. Ceva mai mult: Papini admira "potrivirea sufletului cu lumea, unirea universului cu particularul" pe care o regăsea în orice puternică personalitate religioasă. Şi continua: "Religia ne face să simţim o Fiinţă infinită care se manifestă ca persoană; un Dumnezeu etern şi spiritual care s'a făcut trup şi om muritor . . . Lucrurile acestea, care sunt absurde pentru gândirea abstractă, chiar pentru gândirea filozofică a unui Hegel, sunt realităţi simple şi trăite în sufletul unui sfânt. *Viaţa* religioasă concepe şi împlineşte sinteze care sunt de neconceput şi imposibile chiar pentru cea mai îndrăzneaţă dialectică".

Am recitit, deasemenea, acea stranie şi misterioasă carte, *L'altra metà*, care poartă drept subtitlu: "Încercare de filozofie mefistofelică". După ce discută cu erudiţie, îndrăzneală şi fantezie câteva probleme care, în 1911, *încă* nu deveniseră centrale pentru gândirea europeană (printre altele, legea contrariilor, neantul, imposibilul, ignoranţa, nebunia şi problema răului), Papini compune acel extraordinar post-scriptum intitulat *Remuşcări*. Sunt, aici, câteva mărturisiri de un interes autobiografic excepţional. Bunăoară, fraza aceasta: "Dar cât de arid şi de amar mi-e sufletul, ieşind din aceste regiuni ale golului, întunerecului şi negativului!" Sau: "Şi totuşi, câtă credinţă se află în această necredinţă, câtă nădejde în această deznădejde şi cât tragic în aceste jocuri de paiaţă! E tragicul celui care vrea să creadă şi nu poate, al celui care iubeşte adevărul mai mult decât pe sine însuşi, şi nu-l găseşte . . ." Sau: "Şi iată că în această carte există o soluţie: e credinţa noastră, e speranţa noastră. Nu ne vom apuca să trăim ca animalele; dimpotrivă, voim o viaţă morală mai pură ca cea creştină, mai dură ca cea stoică . . ."

Toate aceste pagini finale ar trebui citate, ca să înţelegem "situaţia existenţială" a lui Papini la 24 Iunie 1911, ziua "Sfântului Ioan Înaintemergătorul", cum precizează chiar el, în paranteză. Prefaţa o scrisese la 6 Aprilie, "în timp ce se deschide la Bologna al 4-lea Congres Internaţional de Filozofie", adăogase el, tot în paranteză. Un exeget, fascinat de *semne*, va medita îndelung asupra acestor două paranteze.

Deasemenea, s'ar putea descifra în *Sant'Agostino* elementele autobiografice, de care Papini era numai în parte conştient. (Numai capitolul "La seconda conversione" ar merita un întreg studiu hermeneutic. Chiar faptul că Papini a scris această carte despre Sfântul Augustin într'o lună de zile, e semnificativ. Oricât de mult ar fi

continuarea în pag. 4

PE UN DRUM NOU

de Gen. Ion GHEORGHE

Sunt îndeobşte cunoscute cauzele lipsei de pozitivitate a emigraţiei noastre. Sunt cunoscute deasemenea şi diversele remedii propuse pentru schimbarea climatului neprielnic în care ne sbatem. Aşteptat s'a lăsat doar şi se lasă încă *efortul* trebuitor pentru ieşirea din impas. In privinţa aceasta sunt multe de spus. Reuşita nu poate veni însă decât din spargerea nebulii în care plutesc atâtea şi atâtea confuziuni, de sentiment şi de raţiune. Pentru aceasta trebue să renunţăm cât mai degrabă la iluzia că ar exista în exilul nostru o autoritate valabilă, fie prin tradiţionalitatea, fie prin eficenţa ei. Atâta timp cât această iluzie îşi are izvorul în sentimentalitatea unora sau altora dintre noi, ea ar fi explicabilă întru câtva şi chiar scuzabilă, deşi răul ce ni-l facem singuri prin aceasta ni l-am putea scuti, dat fiind că în politica de interes naţional n'au ce căuta alunecările din realitate. Mult mai grave şi culpabile sunt însă furările propriei căciuli, cu intenţia deliberată şi vinovat plănuită a tragerii de profituri personale din iluzionarea naivilor în credinţa că datoria noastră a tuturor ar fi supunerea oarbă unei autorităţi de drept, auto-decăzută de mult, de fapt, din acest drept, prin propria-i carenţă în actele naţionale cu care a fost confruntată, şi prin desinteresarea de problemele româneşti, atât cele de ordin general, cât şi ale emigraţiei în *particular. De aici a pornit confuzia capitală a emigraţiei româneşti, precum şi toate construcţiile pe nisip încercate până acum. Trebue s'o rupem cu sterilitatea închipuirilor în simboluri* false, întorcându-ne degrab pe singurul drum ce poate scoate emigraţia din negativitatea de până acum. Pentru aceasta nu-i decât un mijloc: *crearea unui for propriu de conducere,* nu pentru a guverna cumva sau administra ceva, care aşa şi aşa nu există într'un exil; ci pentru a exercita o acţiune de *îndreptar*, adică de întoarcere *îndrumătoare* la realităţile adevăratelor interese româneşti, naţionale în general şi specifice emigraţiei noastre.

Un for românesc al refugiului aşadar, care să grupeze în el personalităţile proeminente ale acestuia, din toate domeniile de activitate ale vieţii particulare şi publice, hotărîte a se lepăda de orice fel de partizanism, scuturate de toate absurdităţile politicianiste de partid şi de interese personale, fără altă preocupare decât aceea de servire a ţelurilor naţionale şi de încadrarea lor în idealurile politice ale lumii în devenire şi în special ale unei unităţi europene. Ar fi oare aşa de greu, de realizat acest leac indispensabil asanării falimentului de până acum al emigraţiei noastre?

Nu s'ar putea găsi o mână de oameni de bună – voire şi de bună – credinţă, cât mai neamestecaţi cu putinţă în eşecurile de până astăzi, bine cunoscuţi pentru onestitatea gândurilor şi faptelor lor, în viaţa şi îndeletnicirile lor particulare şi publice, precum şi pentru mărturisirea sentimentelor de libertate şi de adevărată şi constructivă democraţie naţională, care să ia iniţiativa convocării, undeva mai la îndemână, a tuturor bunelor voinţe româneşti, însufleţite de aceleaşi idealuri şi credinţe, când şi unde să se stea la sfat pentru constituirea unei adevărate *reprezentanţe a emigraţiei româneşti*, pe deasupra oricăror preocupări şi interese personale, de partide, sau de orientări în politica internaţională, în contradicţie cu ţelurile naţionale sau cu imaginea unei lumi nouă şi europene, a cărei structurare nu mai poate întârzia prea mult?

Este, pe de altă parte, extrem de îngrijorătoare tendinţa multora dintre personalităţile de frunte ale emigraţiei noastre de a se ţine departe de *"politică"*, înscriind acest termen în sfera

continuarea în pag. 4

SHAKESPEARE, CONTEMPORANUL NOSTRU

de Virgil IERUNCA

Pretutindeni în lume anul acesta va fi anul Shakespeare. Democraţiile populare au şi început să comemoreze evenimentul în urma planificării deciziilor luate – la modul ipocrit şi pe scară internaţională – de Consiliul Mondial al Păcii. Anexarea forţată şi postumă a valorilor universale de către cei care le prostituează substanţa, nu mai miră pe nimeni. E în logica-pe-dos a istoriei ce ne guvernează. Să folosim însă acest prilej pentru a sublinia un fapt important: *contemporaneitatea regăsită a lui Shakespeare.*

E meritul unui intelectual polonez de o ţinută exemplară, unul dintre cei care s'au răsculat la ceasul potrivit, contra "ordinei" dela Varşovia, contra tiraniei şi laşităţii instaurate de ideologia comunistă, în anii în care protestul se confunda cu demnitatea de a fi într'adevăr un intelectual, de a fi subliniat acest lucru. E vorba de Jan Kott. El a scris o carte întitulată "Shakespeare, contemporanul nostru", apărută şi în traduceri occidentale, care instaurează o metodă nouă de a privi în universul shakespearian. E una din cărţile profunde ce alarmează, nelinişteşc, opresc în loc. Una dintre acelea ce constituie o *dată* în bibliografia vie a titanului.

Ce susţine scriitorul polonez? Că epoca noastră e mai bine pregătită decât oricare alta pentru a înţelege pe Shakespeare, pentru a şi-l însuşi. Că numai epoca noastră, nutrită de violenţă şi de crime, înfrântă de deriziune, copleşită de abjecţie, bântuită de sânge – pentru prima oară sângele e şi dialectic – numai epoca noastră răspunde la acea definiţie a vieţii ca o "poveste spusă de un idiot, plină de furie şi de sgomot şi neînsemnând nimic". Povestea idiotului năpădeşte cotidianul, sgomotul şi furia se organizează totalitar, toate sensurile apun, e insomnie în istorie, cenuşă în timp.

Shakespeare e lângă noi. E cronicar, e martor, e mai ales suspect. Nu poate să nu fie suspect. Îndată după Congresul XX dela Moscova, regia lui "Hamlet", la Cracovia, se bizuie pe o replică devenită majoră (cu timpul): *"Danemarca e o închisoare"*. Şi pe o certitudine: *"zidurile au urechi"*. Transformat într'o dramă a fricii şi supravegherii poliţiste, "Hamlet" mişună de agenţi ai puterii. După fiecare draperie, un turnător, şi, în mijlocul lor, prinţul danez care simulează altfel nebunia, trăind-o ca pe o şansă a răsbunării, dar şi ca pe o evadare din spaima generalizată. A fi sau a nu fi contemporan cu istoria. Hamlet – vă amintiţi? – ţine în mâni o carte. Kott precizează că această carte nu e aceeaşi dealungul timpurilor. Prin 1900 şi ceva, ea ar fi putut fi – să zicem – un Nietzsche. In Polonia de azi, Kott l-ar vedea pe Hamlet citind pe Kafka sau Camus. Îndată însă după Congresul XX în clipa bătăliilor pentru liberalizare, Kott nu şi-l închipuie pe Hamlet citind altceva decât ziarele. Hamlet nu vrea, ca vecinii lui marxişti, să transforme lumea. El se străduește doar s'o scape de teamă. Hamlet e cel mult revizionist.

În "Richard III", deriziunea e şi mai desăvârşită, pentrucă în piesa aceasta, ca dealtfel în întregul ciclu al Regilor, Shakespeare a surprins însăşi absurditatea devoratoare a istoriei. "Ce-a vrut să spună Shakespeare în "Richard III"? – se întreabă Jan Kott. "Care e lumea de care vorbeşte? Aceea a lui Shakespeare sau poate cea de azi? Poate că Shakespeare arată o lume

continuarea în pag. 4

PE AICI . . .

Pe aici nu freamătă pădurile, frate.
Buzele arse de febră nu pot un cuvânt
să mai spună,
Fântânile au secat, se lasă tăcerea
Şi noi mirosim a ţărână . . .

Soarele nu mai răsare cu măreţie.
Stelele şi luna într'o uitare de veci, fără har;
Noaptea e moartă ca o cetate surpată, pustie
Şi fiecare clipă tresărim în zadar.

Pe aici nu cresc flori, nu mai e nicio ispită.
Aici te părăseşte orice iubită.
Doar cerul se târăşte cu putrezi linţolii.
Peste întinderi de stepă fără nicio şoaptă
Şi toate în jur suferă şi aşteaptă.
Câţiva ciulini chirciţi şi noi
În tăcere aşteptăm clipa de-apoi.

Din jertfa noastră peste vremi, prin nisipuri,
frate,
Ce-o să rămână?
Simboluri de romantism şi deşertăciune,
Osemintele noastre uitate,
Şi—poate — cătuşa dela mână . . .

THEODOR ZUCA

"DE TE-AI ŞI POGORIT ÎN MORMÂNT, CELA CE EŞTI FĂRĂ DE MOARTE, DAR PUTEREA IADULUI AI ZDROBIT-O ŞI AI ÎNVIAT CA UN BIRUITOR, CRISTOASE DUMNEZEULE."

"VENIT-AU MAI NAINTE DE DIMINEAŢĂ CELE CE ERAU CU MARIA, ŞI AFLÂND PIATRA RĂSTURNATĂ DE PE MORMÂNT, AUZIT-AU DE LA ÎNGER: PE CELA CE ESTE ÎNTRU LUMINA CEA PURUREA FIITOARE, CU MORŢII CE-L CĂUTAŢI, CA PE UN OM?"

"PĂSTRÂND PECEŢILE ÎNTREGI, CRISTOASE, AI ÎNVIAT DIN MORMÂNT."
"N'AU SIMŢIT CÂND AI ÎNVIAT, OSTAŞII CEI CE TE-AU STRĂJUIT."

"VENIŢI, JIDOVILOR, ŞI VEDEŢI CUM N'A RUPT PECEŢILE!"

"RIDICATU-S'A CRISTOS ŞI AU CĂZUT DRACII! ÎNVIAT-A CRISTOS ŞI SE BUCURĂ ÎNGERII! ÎNVIAT-A CRISTOS ŞI VIAŢA VIEŢUEŞTE!"

CELULA (1944)

"Ochii râd
inima cântă"
Radu GYR

Cu păduchii şi guzganii,
Orb, în hrubele adânci
Fraţii mei, fiii Satanii,
Mi-au dat sufletului brânci.

Şi mi-au pus gratii la hrubă
Pe-ai mei ochi fără lumini,
Pe-al meu trup cojit de bubă
Sângerând pe rogojini —

Pe-al meu trup stropşit de bice,
De scâncit că-s făcut ghem —
Numai inima-i ferice
Că din cer pot să Te chem —

Ochii-mi dând să Ţi se 'nchine
Pe ei colcăe furnici —

Vino, Doamne, lângă mine —
De când n'ai mai fost pe-aici!

ION ŢOLESCU

NOTE DINTR'O CĂLĂTORIE ÎN SPANIA

de Vintilă HORIA

Salamanca. – Prietenul A. R. mă duce cu maşina la Salamanca. La opt dimineaţa un soare roşu urcă la orizont, în timp ce o lună imensă şi albă coboară către cealaltă noapte a pământului. Iarnă pe podiş. Ne oprim la San Rafael, ca să luăm ceva cald şi să ne desmorţim puţin. Mirosul bun al cafelei şi al pânii calde ne face să visăm pe amândoi de Ţara îndepărtată. Şi ne simţim dintr'odată *la noi,* învăluiţi în acest parfum al dimineţii şi al liniştii sufleteşti, reintegraţi în universul nostru familiar prin vechiul ritual al călătorului aplecându-se asupra ceştii aburinde şi asupra pânii abia scoase din cuptor. Adăpostesc în mine, ca şi amicul meu, un străfund ţărănesc, care constitue fără îndoială forţa noastră cea mai încercată şi care izbuteşte uneori, ca în astfel de ocazii, să ne poetizeze exilul. În acest sens, Spania nu ne contrazice, căci şi ea a ştiut să păstreze acest miros de pâne proaspătă, ca şi contactul, încă viu, cu pământul şi cu începuturile.

Din nou la drum. Câmpurile sunt cenuşii şi copacii acoperiţi de promoroacă. De departe îi poţi lua uşor drept nişte coloane de fum sumbru, astfel încât cerul, în spatele lor, pare trist. Apropiindu-te, îţi descoperă dintr'odată sclipitoarea lor albeaţă, pe care soarele o intonează ca pe o bucată muzicală. Cunosc aceste câmpuri şi aceste păduri unde veneam, acum câţiva ani, să culeg ramuri aspre de cimbru. Totul îmi e, în acelaşi timp, apropiat şi îndepărtat, trecutul ajunge prezentul din urmă, timpurile se confundă în amintire. Mă simt respirând liniştit, după ani de galop şi încordare. Şi binecuvântez pânea caldă care ne-a îmbibat degetele cu parfumul ei de copilărie.

Un tânăr romancier local vine să mă viziteze la hotel şi discutăm îndelung şi fără oprelişti. Îmi vorbeşte de necesitatea realismului, de latura socială a romanului spaniol actual, văd sticlind în fundul acestui suflet tânăr apa stătută a descompunerii prin spirit. Şi o spaimă bruscă mă cuprinde. Nu e cu putinţă. Îmi vine să strig: Pentru numele lui Dumnezeu, nu te lăsa molipsit! Eşti Spaniol. Spania e un simbol incoruptibil!

Apoi, cu răbdare, mă pun să-l iniţiez. (Cum aş putea numi altfel o astfel de operaţie?) Fiind atât de tânăr, multe lucruri nu ştie, şi nu face uneori decât să repete ceea ce a auzit sau a cetit de doi sau de trei ani încoace, de când s'a hotărât probabil să se consacre literaturii. Platon ar spune despre el ceea ce spunea despre sofişti: ceea ce exprimă acest om nu sunt decât nişte *opinii* (aş zice nişte *păreri,* adică nişte închipuiri) şi nu *adevărul.* Acest aspect de *opinie* cuprinzând totul ca o umbră, mă readuce imediat la exoterismul actual. Toţi avem opinii, cu cât mai multe cu atât adevărul dispare mai uşor, înghiţit de massa neesenţială a absurdului pe care-l ascundem în noi înşine, gata să o încredinţăm unei cărţi, unui film, unei conversaţii. Ne ucidem unii pe alţii cu focuri de opinii liber exprimate.

Acest tânăr, cu realismul lui, îmi rupe inima. Îmi aduce aminte de invazia aşa zisului realism în romanul spaniol contemporan, a socialului în poesie, cu ajutorul întunecimilor de jos, vreau să spun cu ajutorul politicei. E oarecum la modă să confunzi *revoluţie,* adică reînnoire, cu *realism socialist.* Nu există o confuzie mai penibilă, căci realismul socialist nu e decât expresia unei revoluţii în putrezire, destinată căderii în minciună, în cea mai atroce inumanitate, prezentată sub masca unui surâs penibil şi obligat. Există, din fericire, culmi care salvează totul şi, pe măsură ce discut cu studentul *realist,* scânteietoarele colori ale unei cărţi cu adevărat exemplare îmi apar în faţa privirii interioare. "Alfanhui", a lui Rafael Sanchez Ferlosio arată un alt drum prozatorilor spanioli. E de ajuns o singură carte, ca să salvezi totul de prăbuşirea în dezastru. Şi sunt pe punctul de a descoperi lumea iluminată de eresuri a lui Alvaro Cunqueiro, noul bard celt care va fecunda sufletele iberice, făcându-le poate conştiente de forţa simbolică pe care o ţin în rezervă.

Luându-mi rămas bun dela viitorul tânăr romancier, îi spun aceste cuvinte care-mi vin fără voe în minte:

Numai nevăzutul e real.

Salamanca e splendidă sub lumina despletită a iernii. Strada numită "Calle de las Ursulas", cu cele opt mânăstiri, cu toate tonurile de brun clar decupate pe un cer fără pată, îmi apare în clipa aceasta ca una din frumuseţile cele mai severe şi mai împlinite din lume. Spania trăieşte pentru mine în această stradă perfectă ca o capodoperă. Spiritul sfintei Teresa, al sfântului Ioan al Crucii, al episcopilor bătăioşi, al strofelor naive şi tari din "Romancero", al faimoasei "recuceriri" care a făcut posibilă unitatea Spaniei, se exprimă prin aceste ziduri adăpostind tumultul mut al ispăşirii, dorinţa perfecţiunii interioare, miracolul omului mistic care contrazice tot ceea ce lumea modernă ne-a împins să devenim, micşorându-ne. Falsul mit al progresului ne-a făcut invalizi şi optimişti, îndepărtându-ne astfel de temeliile noastre creştine, pe care Spania le-a păstrat intacte.

Gijón. – Duminecă de Februarie, dimineaţă rece şi însorită, atmosferă muiată în pulbere de spumă marină, colori de eşarpe şi de voci ridicate de vânt în cele patru colţuri ale văzduhului. Lungi valuri, ca nişte fuioare de lână albastră, iau poziţie, unele în spatele celorlalte, înainte de a veni să se culce pe vastele nisipuri ale plajei. Oameni care se scaldă ies din ape, ici colo, ca nişte fiinţe fabuloase, născute din unde, vomitate de adâncurile fecunde.

Un poet a făcut să intre marea în conştiinţele noastre occidentale. Oriunde pe pământ marea arborează colorile mitice ale Eladei, căci purtăm cu toţii Odiseea în noi înşine, adesea fără să ne dăm seama.

Peninsula care sfârşeste golful se numeşte Cimadevilla şi-mi aduce aminte de ceva, de un vis probabil, de o lectură sau de un peisaj de altădată. Mai târziu, întors la hotel, privind un plan al oraşului, îmi dau seama că seamănă cu Siracusa şi că Cimadevilla reproduce în geografia spaniolă conturul Ortigiei, unde Platon a încercat în van să convertească la filosofie pe tiranul Dionisie şi unde destinul tragic al lui Dion şi-a luat elanul ultim.

Văd pe dreapta străzii o biserică, vreau să intru, însă mă văd obligat să-mi urmez drumul mai departe, căci sfântul lacaş e plin şi credincioşii se înghiesue până pe trotoare. Zăresc în fund, într'o viziune de o clipă, luminile aurite ale altarului, scăldate într'un fel de vibraţie caldă, ca interiorul unui fruct matur, brusc surprins de privirea din afară.

Mă aşez pe o bancă, la soare, şi mă revăd cu o zi înainte, aşteptând un taxi în Plaza Mayor din Medina del Campo, unde am petrecut patru ore între două trenuri. Era cald ca în Iunie. În faţa mea câţiva ţărani şi câţiva adolescenţi priveau fotografiile reprezentând scene dintr'un vechiu film american. Cu un an în urmă, pe aceeaşi vreme, mă găseam în Piaţa Archimede din Siracusa. Şi nu mă pot împiedeca să compar situaţia morala a celor două oraşe şi, prin ea, a celor două ţari. Faţadele caselor dând către Piaţa Archimede dispăreau subt imense afişe reprezentând femei goale, reclame pentru filmele care rulau în cinematografele oraşului. Ţăranii veniţi la târg le contemplau pierduţi, timp de lungi minute, vizibil turburaţi de acele imagini. Am ajuns rău de tot, spunea cineva, trecând pe lângă mine. Şi era adevărat.

Sunt toate astea făcute cu dinadinsul? Pornografia prin imagine nu e oare o metodă de a perverti popoarele, de a le prosti pentru a le guverna mai uşor? Sau nu e decât concluzia unui proces mai vechi, sfârşitul unei căderi? Am ajuns într'adevăr atât de jos, sau suntem numai încercaţi, târâţi spre un mai jos care e încă departe? Suntem definitiv pierduţi, sau numai atinşi de aripa răului? Cum se poate ca un oraş ca Siracusa să accepte o astfel de murdărire pe vechile-i ziduri, acolo unde o parte din noi înşine a luat fiinţă în momentul în care Platon, Euripide, Empedocle îi atingeau pământul cu picioarele şi cerul cu gândurile? E greu de răspuns. Tot atât de greu precum a înţelege cum e cu putinţă să trăieşti la Roma şi să turnezi filme cu sâni goi şi cu pulpe pline.

Medina del Campo nu acceptă o astfel de pângărire. E un orăşel în mijlocul câmpurilor galbene ale Castiliei, dominat de un castel masiv şi sever. Ţine de viaţa-la-ţară, ca toate oraşele Castiliei, inclusiv Madridul, în care pânea şi vinul au rămas nişte produse ale pământului, nealterate, cu gust sincer. Salamanca era plină, cu o zi mai nainte, de toreros veniţi de pretutindeni să selecţioneze "las vacas bravas", viitoarele mame ale taurilor de arenă. Proprietarii localnici, crescători de vite, cu pălăriile rotunde, cu boruri largi, discutau cu toreadorii în hallul hotelului. Veche cetate univesritară, una din cele mai renumite din lume, Salamanca nu şi-a pierdut legătura cu moara şi cu livada, cu adevărul simbolurilor rustice. Acest minunat echilibru e foarte vechiu şi tot atât de reconfortant, căci spiritul care se izolează, care se urbanizează la flacările progresului, dă naştere la monştri intelectuali, sgomotoşi şi cruzi, aliaţi ai utopiilor şi ai hecatombelor. Sartre este rezultatul acestei însingurări printre visele artificiale ale marilor oraşe, aplecate peste pofte imposibil de săturat, peste o întunecime fără reflexe, fără rădăcini, iremediabil proletară, destinată revoluţiei, căci mereu nesatisfăcută, însetată de neant. Produsul cel mai tipic, sub-produsul propriei sale inautenticităţi, este ceea ce se numeşte *intelectualul de stânga.* Încremenit în propria lui bună-stare, crescut ca o guşă la capătul glandelor capitaliste, intelectualul de stânga le duşmăneşte confortabil. Îşi digeră cu greutate propriul lui paradox de a exista, îndestulându-se în acelaşi timp cu propria lui nulitate morală, fiind fructul unei crize artificiale, vârf sensibil al unei tumori. Intelectualul de stânga este ceea ce el însuşi se preface că urăşte: *imaginea decadenţei occidentale.* Libertatea e mediul lui prielnic, unicul posibil, şi o urăşte pentru a se bucura şi mai mult de ea, îndrăgostit de o revoluţie pe care, în fond nu o doreşte, pentrucă această revoluţie, dacă s'ar produce, i-ar fi mormânt. Se mărgineşte deci să ameninţe omenirea din vârful buzelor, digerând în pace o uvertură pe care o speră eternă, luxos intermediar între o promiscuitate existentă şi un apocalips de nedorit. Detestă natura şi copilăria, uşurându-se astfel de orice fel de remuşcare, în timp ce revolta lui incendiază saloanele, fără să le strice nici parchetele nici aurăriile. Evtucenko îl îmbată cu succesele lui de circ, făcându-se că ignoră umilitoarea tragedie a auto-criticei pe care poetul a trebuit să şi-o facă la întoarcerea din turneu. Căci intelectualul de stânga e un iluzionist. Are cunoştinţe precise despre câmpurile de concentrare, despre foamea cea mare a celor umili sub regim comunist, despre spaima cea de toate zilele a scriitorilor şi a artiştilor, despre catastrofa economică a Rusiei şi a sateliţilor, însă se face că le ignoră. Continuă să se revolte contra nazismului, mort şi inmormântat de douăzeci de ani, însă Budapesta şi Tibetul îl lasă indiferent. Ţipă contra colonialismului portughez, însă imperialismul marxist nu există pentru el, iar dacă bieţii negri, liberi totuşi, îl fac să verse râuri de lacrimi, Românii, Polonezii sau Estonienii îl fac să leşine de râs. În această privinţă, intelectualul de stânga e mai desgustător decât călăul de dincolo de cortina de fier. Acesta îşi acceptă cel puţin riscurile şi îşi cunoaşte degradarea. Nebunia sau sinuciderea sunt adesea singurele lui salvări. Intelectualul de stânga, în schimb, naufragiază aproape totdeauna într'un Premiu *Goncourt, Viareggio* sau *Formentor,* după gusturi şi latitudini. Remuşcările lui sunt plătite cu acest preţ şi gloria literară îi aţâţă agreabil revolta şi-i acorda facilităţi onirice.

La Medina, în ziua aceea, avea loc un concurs de ogari, căci acest ţinut e plin de vânat, iar bucătăria locului freamătă de prepeliţe şi de iepuri. Viaţa e încă "como Dios manda", cum vrea Dumnezeu. Oraşele sunt departe . . . Chiar şi la Gijón, centru industrial, pământul e aproape, iar fumul de cărbune nu izbuteşte să

Continuarea în pag. 4

AUREL C. POPOVICI

DE IULIU MANIU

(In numărul jubiliar al revistei *Convorbiri Literare* din *20 Martie 1927*, Iuliu Maniu a publicat despre Aurel C. Popovici, articolul pe care îl reproducem mai jos. Credem deasemenea interesant a reda aprecierile pe care le-a făcut cu această ocazie. Iuliu Maniu asupra venerabilei reviste, într'o scrisoare adresată directorului ei.)

Iată scrisoarea:

"Noi, Românii din provinciile unite, care nu am putut cerceta decât în măsură foarte redusă şcolile româneşti şi nici nu am avut parte de viaţă de Stat românească, putem mai bine judeca ce au însemnat pentru organizarea unitară a conştiinţei naţionale şi a sufletului românesc publicaţiile literare şi ştiinţifice din Regat şi în special *Convorbirile Literare*, care timp de atâtea decenii au împrăştiat razele lor luminătoare, la hotarele puse de vremurile vitrege, pe tot cuprinsul românismului.

De aceea nu poate fi întrecută de nimeni sinceritatea glasului nostru de recunoştinţă şi nu poate simţi altcineva mai adânc decât noi mândria naţională ce trebue să ne cuprindă pe toţi, când putem sărbători existenţa de 60 de ani a unei reviste de aşa înaltă valoare şi solidă tradiţie.

Omagiul meu nu cred că l-aş putea arăta mai potrivit, decât contribuind la numărul jubiliar el revistei Dv. cu evocarea memoriei unui mare cugetător şi luptător de dincolo de munţi, decedat acum zece ani, care a ştiut să se ridice prin spiritul său ales, la înălţimea culturală şi la măsura acelor bogăţii sufleteşti, cărora *Convorbirile Literare* au ridicat, prin muncă şi talent, o forţă de închegare naţională şi un altar de închinare."

Iată articolul:

Au trecut zece ani de atunci. Chinuit de aşteptarea zilei, care nu mai voia să vină, mă coboram de pe pisc la tranşeele săpate pe platoul dela piciorul muntelui. Sufletul îmi era copleşit de priveliştea înfiorătoarelor lupte ce se desfăşurau de luni de zile neîntrerupt înaintea ochilor mei. Ultimele acorduri războinice ale unei noi ofensive italiene nereuşite se imprimaseră peste zi în imaginea mea.

Bătălia grozavă a două lumi, despărţite prin două tranşee inamice, punea, în urma crudei fatalităţi a întocmirilor omeneşti, faţă în faţă ca duşmani pe fiii aceleeaşi ginte latine. Batalioane întregi de flăcăi români aduceau jertfa grozavă a morţii, inconştient, fără ideal, necruţaţi şi nemiluiţi de nimeni. Primisem în aceeaşi zi ordinul unui general austriac, care dojenea ofiţerii pentru prea puţina lor jertfă de viaţă în raport cu jertfele trupei, pe care le găsea vrednice de toată lauda.

Între vaietele şi suspinele muribunzilor, mi se părea că aud ţipătul de desperare al unui neam nenorocit.

Gândul meu în grozavul său sbucium, sbura când spre oştirea română, când spre emigraţii transilvăneni din Regat şi din ţările apusene. Sufletul era despărţit de trup. El era la aceia de dincolo de tranşee. Victoria acelora o doria. Prin vuietul tuturor victoriilor germane şi austriace, care pare că nu mai voiau să se sfârşească, prin jalea tuturor înfrângerilor italiene, care-mi stăteau în faţă, peste înfiorătoare bubuituri de tunuri şi peste sgomotul paşilor grei ai prizonierilor italieni, îmi răsuna neîntrerupt la ureche, din stâncile sălbatice printre care îmi şerpuia cărarea, ca un ecou înviorător, glasul hotărât al lui *Aurel C. Popovici*, spunându-mi la ultima noastră întâlnire din Viena: "*Vin din Elveţia, unde văd limpede toate; este sigur: Puterile Centrale nu pot învinge; ele vor fi bătute*". Cărarea obositoare, luminată în miez de noapte de reflectoarele electrice, de focul gurilor de oţel şi de exploziile proectilelor, părea mai uşor de străbătut, la gândul că dreptatea totuşi va birui, datorită geniului latin şi perseverenţei anglo-saxone.

Trupul chinuit de trudă nu-şi putea găsi odihnă în acoperământul strâmt de sub stâncă. Imaginea speranţei ademenitoare a înfrângerii propriilor oştiri şi a victoriei "*celor de dincolo*", alunga somnul.

Visam visul frumos al înfăptuirii Statului Român din nou născut falnic, puternic înzestrat cu întreaga pleiadă de Ardeleni şi Bănăţeni cinstiţi şi altruişti, în frunte cu *Aurel C. Popovici*.

Dimineaţa mă trezi din somn ca în fiecare zi, vâjâitul aeroplanelor şi bubuitul tunurilor de apărare, dar mai grozav mă trezi din visarea mea, o carte poştală a lui Alexandru Vaida, care-mi aducea laconic veste: "*Dipsi în urma unei congestii pulmonare a decedat!*" Un proectil austriac lovise în aripi un aeroplan italian. Acesta se rostogolea din văzduh. Întâiu o flacără, apoi un punct negru, pe urmă o lovitură grea alături pe o stâncă. Nu mi-am dat seama ce se întâmplă lângă mine. Sufletul îmi era copleşit de o durere imensă. Mi se părea că văd căzând de pe cer o stea lucitoare, plină de lumină şi de căldură, în mijlocul ţipătului de durere al unui neam întreg! . . .

Istoria luptelor politice din Ardeal şi Banat, dela 1890 încoace, este strâns legată de numele lui Aurel C. Popovici. Epoca politică începută prin acţiunea "Memorandului" a dat primul prilej lui Aurel C. Popovici, studentului plin de talent şi de energie, binecunoscut prin cuvântul şi scrierile sale, să-şi ia locul, la care era predestinat, în rândurile luptătorilor naţionali. Deşi, având personal legăturile cele mai bune – chiar de rudenie – cu pasiviştii şi antimemorandiştii din Banat, el a susţinut cu trup şi suflet acţiunea celor trei protagonişti: *Ion Raţiu, Vasile Lucaciu* şi *Ion Coroianu*, devenind în scurt timp animatorul şi inspiratorul acţiunilor politice şi conducătorul intelectual necontestat al generaţiei tinere căreia fi aparţinea.

Niciodată temperamente, ideologii şi concepţii politice mai deosebite nu s'au unit mai strâns într'o acţiune pozitivă, ca la cei trei conducători politici cu Aurel C. Popovici, adunaţi cu toţii sub flamura partidului naţional die Ardeal şi Banat.

I. Raţiu, V. Lucaciu, I. Coroianu, toţi trei energici în luptă, dar foarte atenţi la impresia exterioară ce ar fi putut ca să producă acţiunea lor. A.C.P. teoretician cu desăvârşire pregătit, dar practic în acţiuni şi întotdeauna viu, necruţător în gesturi şi vorbă. Cei trei: aderenţi ai şcolii istorice, întotdeauna băgători de seamă ai continuităţii de drept şi ai revendicărilor istorice; A.C.P. realist, condus întotdeauna de cântărirea forţei pozitive şi reale. Ei, susţinători ai autonomiei istorice, el al autonomiei naţionale şi al confederaţiunilor bazate pe raportul real de forţe. Ei, democraţi naţionali până la ultima consecinţă, el conservator naţional cu toată armătura ideologică şi istorică.

Cu toate acestea niciodată nu s'a iscat vreun conflict sau vreo deosebire de păreri între ei. Ţintele clare ale unei vieţi naţionale şi de Stat independente şi trebuinţa unei acţiuni solidare şi energice în acest scop, i-au unit până la sfârşit. O nepieritoare pildă de toleranţă şi concesivitate în folosul binelui comun şi al rezultatelor practice.

Spiritul său activ, cultura sa vastă, convingerile sale adânci, ridicate până la fanatism şi bunătatea sa de inimă, atât de rară în ziua de astăzi, l-au predestinat ca să conducă un neam şi să-i întemeieze o soartă mai bună. Prestigiul extraordinar de care se bucura, se întemeia pe aceste calităţi.

Pe baza aceasta a izbutit să ducă la îndeplinire mari acţiuni politice şi să dea el însuşi naştere unor mari curente politice, care într'un moment dat orientau în bună parte, nu numai gândirea politică a României de dincolo de Carpaţi, ci şi a unor factori politici importanţi şi chiar hotărîtori din România şi din monarhia austro-ungară.

Ideea federalizării Austro-Ungariei, acceptată în principiu şi de arhiducele moştenitor Franz-Ferdinand, n'a fost de nimeni, în mod atât de elocvent susţinută prin argumente ştiinţifice şi istorice ca de Aurel C. Popovici. Iredentist şi aderent convins al unităţii naţionale, el tindea cu orice preţ şi prin orice mijloc la realizarea acesteea. Spirit practic, precum era, el susţinea această idee în cadrul *Gross-Oesterreich*-ului şi în cadrul unei înţelegeri împotriva Rusiei, câtă vreme ea nu i se părea altfel practic posibilă. Dar nu a şovăit niciun moment ca să îmbrăţişeze calea înfăptuirii unităţii naţionale, alături de puterile înţelegerii împotriva Puterilor Centrale cu sdrobirea Austriei, îndată ce s'a convins că pe această cale e posibilă înfăptuirea idealului său în mod şi mai practic.

Ultima dată l-am văzut la Viena. Era pe la sfârşitul primăverii a anului 1915. Puterile Centrale încheiaseră alianţa cu Bulgaria şi ele trebuiau ca să se decidă ori pentru o înţelegere definită cu România, ori pentru crearea prin forţa armelor, prin Serbia, a unei legături cu Turcia, care nu mai putea fi prevăzută cu muniţii pe mare.

Puterile Centrale aveau absolută nevoie de concursul României, ea însă nu voia să-i dea, din pricina tratamentului de care sufereau Românii din monarhia austro-ungară.

Împăratul Wilhelm a trimis la Viena pe Mathias Erzberger – mai târziu cancelar german – pentru ca luând contact cu reprezentanţii Comitetului Naţional Român din Ardeal şi Banat, să determine pe fruntaşii ardeleni ca să influenţeze asupra României în sensul unei atitudini favorabile Puterilor Centrale. Pentru a face posibil acest lucru, împăratul Wilhelm se hotărîse a face unele demersuri faţă de contele Tisza, ca acesta să uşureze situaţia Românilor din Ungaria.

În afară de reprezentanţii Românilor din Ardeal şi Banat a fost chemat la Viena şi Aurel C. Popovici, care se găsea atunci în Elveţia.

Încercarea împăratului Wilhelm a rămas fără rezultat. A dat greş pe de o parte din pricina intrasigenţei contelui Tisza, dictatorul Austro-Ungariei în acel timp, pe de altă parte din cauza împrejurării hotărîtoare, că reprezentanţii partidului naţional au văzut că vremea concesiunilor efemere a trecut. Sentimentul public în Regat ca şi la Românii din monarhia austro-ungară spre ideea unităţii naţionale evoluase atât de puternic încât orice încercare în alt sens, ar fi însemnat numai o piedică în calea evoluţiei fireşti a lucrurilor.

De aceea reprezentanţii partidului naţional s'au mărginit a arăta doleanţele poporului românesc şi soluţiile care s'ar fi putut da problemei româneşti în "cadrele monarhiei austro-ungare", dar au refuzat categoric orice intervenţii la guvernul român în sensul dorit de împăratul Wilhelm. "Soluţiunile" propuse erau inadmisibile pentru mentalitatea maghiară şi mai ales pentru oligarhia maghiară. Era de prevăzut că ele nu vor fi acceptate de Austro-Ungaria, stăpânită de contele Tisza, iar dacă totuşi ar fi fost acceptate ar fi nemulţumit în aşa măsură pe Maghiari, încât ar fi devenit defetişti, faţă de cauza Puterilor Centrale şi ar fi cauzat imediat dezastrul care ar fi adus fatal Ardealul în braţele României.

(Despre demersul împăratului Wilhelm şi răspunsul dat de reprezentanţii Partidului Naţional s'a trimis d-lui I. I. C. Brătianu, atunci prim ministru al României, un raport amănunţit prin inginerul Coriolan Popescu, proprietar de mine, care se afla întâmplător în Viena).

Cu această ocazie l-am văzut ultima dată pe A. C. P. în Viena. Era tot cel vechiu, plin de energie, de avânt şi de optimism.

Când am avut ultima conversaţie cu dânsul, mi-a desvăluit tot gândul său şi ultima sa concluzie. Niciodată nu l-am văzut mai bine documentat, niciodată n'am văzut înfăţişându-se mai limpede spiritul său viu, care reacţiona imediat la orice impulsiune.

Îmi spunea: "Ţinta mea a fost întotdeauna realizarea unirii tuturor Românilor. Credeam odată că se va putea face alăturea de Austria şi Germania. Le credeam mai cuminte, dar ce să le fac? Austria e slabă, Germania nu vede bine. Chiar dacă ar vrea azi să facă ceva, este prea târziu. *Puterile Centrale vor fi bătute.* Chiar dacă ar învinge temporar Puterile Centrale, mai bine sufere România alături de Aliaţi pentru cauza civilizaţiei omeneşti, decât să fie învingătoare alături de Puterile Centrale urgisite de toată lumea. *Unitatea naţională se va face şi acesta este lucrul principal.*

Iată ultimele sale cuvinte, sinteza întregei sale gândiri. A trăit, a muncit, a suferit pentru libertatea naţională şi pentru desăvârşirea poporului român. A avut credinţe mari, a luptat pentru ele, a suferit din pricina lor şi a murit visând fericirea şi mărirea neamului românesc.

- 1863 - AUREL C. POPOVICI - 1917 -

BIBLIOGRAFIE:

Casa domnului Harrj – nuvelă tradusă din limba franceză, publicată în *Luminătoriul – Timişoara*, 1882, No. 4, 5, 6.

Ziua cea din urmă – nuvelă tradusă din limba italiană, publicată în *Luminătoriul – Timişoara*, 1884, No. 29, 30, 31.

Forme şi fond în cultură, articol publicat în revista *Familia*, 1886 (XXII), pag. 425, 437.

Forme şi fond în viaţa familiară, articol publicat în revista *Familia*, 1886, (XXII), pag. 449.

Forme şi fond în Catedră şi bănci, revista *Familia*, 1886, (XXII), pag. 462, 470.

Forme şi fond în Junimea, articol publicat în *Familia*, (XXII), 1886, pag. 486–90.

Forme şi fond în cultură: Educaţia fetelor, articol publicat în *Familia*, 1886, (XXII), pag. 511–514.

ÎN VOLUM:

Chestiunea Română în Transilvania şi Ungaria. REPLICA uniunii academice române din Transilvania şi Ungaria la răspunsul dat de junimea academică maghiară memoriului studenţilor universitari din România, cu o hartă etnografică a Austro-Ungariei şi a României. Sibiu – 1892, 8, pag. 151.

Chestiunea naţionalităţilor şi modurile solutiunii sale în Ungaria, Sibiu – 1894.

Principiul de naţionalitate. Conferinţă desvoltată la *Ateneul Român* în Bucureşti, la 30 Ianuarie 1894.

Vorbe Înţelepte – Maxime şi reflecţiuni din literatura universală – culese de *Aurel C. Popovici*. Bucureşti, editura Minerva, 1900, 316 pagini.

Călăuza fericirii, adică învăţătura vieţii după Sfânta Evanghelie şi după povăţuirile boierului *Iordache Golescu*, Bucureşti, editura Cartea Românească, 86 pagini, f. d.

Die Vereinigten Staaten von Gross-Oesterreich – Politische Studien zur Lösung der nationalen Fragen und staatsrechtlichen Krisen in Oesterreich-Ungarn, von *Aurel C. Popovici*. Mit einer Karte des föderativen Gross-Oesterreich, Leipzig, 1906. 8, Seiten 424. Editura B. Elischer Nachfolger.

(Acest volum a fost tradus în limba română de către: *Petre Pandrea*). Bucureşti, 1938.

Naţionalism sau Democraţie – O critică a civilizaţiunii moderne. Bucureşti, 1910, 375 de pagini, 8. Edit. Minerva.

(Pe coperta ultimă, anunţă: *Renaşterea Naţională*. Publicaţie ce a fost întreruptă, tipărindu-se doar patru coale. Mai târziu editura Socec a refuzat să tipărească acest manuscris, zicând: că *nu este un succes de librărie!* Manuscrisul s'a pierdut . . .).

La Question Roumaine en Transylvanie et en Hongrie (avec une carte ethnographique par Kiepert et une préface de N. Petrescou-Comnène). Edt. Payot, Lausanne-Paris. 1918, 222 pagini (apărută după moartea lui).

Curs complect de limba germană. Carte pentru clasa doua secundară, Bucureşti, 1905 (au urmat 17 ediţii).

Curs complect de limba germană. Carte pentru clasa III–IV secundară cu colaborarea dlui N. R. Colceag. 16 ediţii.

Carte de cetire pentru clasa V–a secundară, 1907, 5 ediţii.

Carte de cetire pentru clasa VII–a secundară cu colaborarea d-lui G. Bogdan-Duică. 1905. 5 vol.

Aurel C. Popovici şi N. R. Colceag: *Curs de limba germană*, pentru clasa V–a secundară.

Curs complect de limba germană în conformitate cu noile programe, Bucureşti. f. d.

Curs de limba germană pentru clasa IV–a secundară, cu N. R. Colceag, Bucureşti.

REVISTE — ZIARE:

Aurel C. Popovici a făcut parte din: *Liga pentru unitatea culturală a Românilor* şi a condus o vreme revista *Liga Culturală*, până în 1899, ce era un organ pentru pregătirea sufletească a luptei pentru unire.

În 1899 A. C. P. a scos ziarul *România Jună*, în care a pornit lupta "împotriva civilizaţiei evreo-levantine", în acest ziar naţional independent.

Primul număr a apărut la 2 Decembrie 1899 în Bucureşti,

ultimul număr a apărut la 9 Octombrie 1900 în Bucureşti.

Colaboratori şi susţinători au fost:

Nicoale Basilescu	Gheorghe Bogdan-Duică
I. L. Caragiale	Ion Clinciu
Gheorghe Coşbuc	A. C. Cuza
Ovid Densuşianu	Ion Gorun (Alexandru Hodoş)
S. Haliţa	
Haralamb G. Lecca	Nicolae Iorga
Ioan Paul	George Moroianu
Dimitrie Rosetti	George Popa
Nicolae Vaschide	Dr. Urechiă
Alexandru Vlăhuţă	Mihai Vlădescu

Aurel C. Popovici a colaborat la *Enciclopedia Română* a lui *Cornel Diaconovici*, la rubrica Ştiinţele politice, 3 volume, apărute în Sibiu: 1898, 1900, 1904.

A. C. P. a publicat articole în ziarul lui Niculae Filipescu: *Epoca*. Dar nu le iscălea! . . .

În 1905 a început la *Viena* publicarea revistei săptămânale: *Wiener Montagszeitung: Gross-Oesterreich*, în care îşi desvăluia ideile sale politice cu privire la monarhia Austro-Ungară. Primul număr a apărut la 11 Septembrie *1905* şi a apărut până în *1915*.

În 1908 A. C. P. a luat direcţia revistei săptămânale: *Semănătorul*, pentru partea politică, unde a publicat o serie de articole.

Tot în această foaie publica unele notiţe sub numele de *Ion Talpă*.

L. A. P.

PAPINI VĂZUT DE UN ROMÂN

durat perioada de gestație și de documentare, Papini n'ar fi putut scrie peste patru sute de pagini numai într'o lună de zile dacă, inconștient, n'ar fi povestit și interpretat viața Sfântului Augustin așa *cum i-ar fi plăcut să-și povestească și să-și interpreteze propria-i viață).* Pe bună dreptate Vintilă Horia s'a hotărât să comenteze două capodopere ale maturității – *Viața lui Michelangelo* și *Judecata din urmă* – pentru a prezenta concepțiile religioase ale lui Papini. Fără îndoială, dacă ar fi scris o monografie mai largă, de 400–500 de pagini, ar fi avut prilejul să discute pe îndelete și alte cărți, ca *Lettere agli uomini di Papa Celestino VI* și *Il Diavolo*. Așa cum o mărturisește în *Jurnal*, Papini considera *Lettere agli uomini* opera lui religioasă cea mai importantă; mai importantă chiar decât *Storia di Cristo*, pentrucă, de data aceasta, se adresa neamului omenesc în întregimea lui, creștini, necreștini și atei, laolaltă.

Cartea închinată Diavolului este deasemenea semnificativă. Pe deoparte regăsim aici "teribilismul" din tinerețea lui Papini, când îi plăcea să stea de vorbă cu Diavolul (și câteva din povestirile lui fantastice cele mai reușite au ca subiect întâlnirile și discuțiile cu Diavolul), anii când compunea "filozofia mefistofelică" din *L'Altra metà*. Dar pe de altă parte, *Il Diavolo* reintroduce în problematica teologiei contemporane ideea reconcilierii universale, acea *apokatastásis* pe care a elaborat-o genialul Origen (deabia de curând descoperit de teologii catolici, dar discutat de Nae Ionescu în cursurile lui de metafizică încă din 1926). Dar Papini merge încă și mai departe, și aceasta e contribuția lui originală la soluția problemei răului: meditează asupra posibilității pe care ar avea-o oamenii de a-l face pe Satan să reintegreze modul lui primordial de a fi, de Înger, eliberând astfel omenirea de ispita Răului.

In această carte răzbate speranța lui Papini că și Diavolul ar putea fi mântuit, asigurând astfel mântuirea *întregului* neam omenesc (teză pe care o regăsim în *Giudizio universale*). Pe de altă parte, *Il Diavolo* e important și din punct de vedere biografic. In preajma încheerii *Judecății din urmă*, când scrisese deja vreo 4500 de pagini, Papini a întrerupt lucrul și s'a apucat de cartea despre Diavol. Când se apropia de sfârșit, a avut atacul care l-a prăbușit paralizat într'un fotoliu pentru tot restul vieții. Ultimele capitole le-a dictat. Ultimul capitol intitulat "Il Diavolo sarà salvato" – poartă această indicație: Noembrie 1953. Ultima pagină scrisă în *Jurnal* e din 10 Martie 1953: "Am trecut luni lungi de melancolie și suferințe. Am suportat totul în speranța că mă voiu vindeca. M'au străpuns cu siringa de sute de ori, mi-au masat brațele și picioarele. Dar nu pot merge fără să fiu susținut și mâna dreaptă abia mai poate, cu mare greutate, ține condeiul".

Așa a început lunga, teribila agonie a lui Papini, care va fi citată cândva printre cele mai extraordinare *acțiuni* pe care le-a împlinit vreodată omul. Agonia aceasta a fost povestită cu o discretă emoție de Ridolfi în *Viața lui Papini*. In fond, știm foarte puțin despre *experiența religioasă* a lui Papini, înafară de această inimaginabilă agonie. Numai o credință de esență extatică a putut păstra mintea întreagă și sufletul senin într'un trup care devenea pe îndelete mormânt. Intr'adevăr, paralizat și orb, Papini își pierduse treptat și vorbirea, și singura posibilitate de a mai comunica cu cei vii a fost, multe luni de-a-rândul, să asculte pe una din nepoate strigându-i literele alfabetului, una după alta, și să încline ușor capul după literele care alcătuiau cuvântul pe care voia să-l spună. Și pentru fiecare cuvânt, fata relua alfabetul dela început. Așa "comunica" Papini cu oamenii vii. Așa și-a "dictat" ultimele lui proze literare . . .

Este încă una din dovezile atoniei morale și secetei sufletești care bântuie Italia zilelor noastre, faptul că s'a vorbit și s'a scris atât de puțin despre acest cutremurător exemplu de tortură a trupului și de triumf al spiritului, pe care ni l-a dat muribundul Papini. Destul să ne amintim ce-a însemnat, și ce înseamnă încă, pentru judaism agonia lui Franz Rosenzweig, ca să înțelegem cât este de adâncă prăpastia care desparte Italia contemporană de Israel. Ca și Papini, Franz Rosenzweig a început prin a fi filozof și scriitor; dar după convertirea la judaism s'a consacrat pe deantregul restaurării vieții religioase a comunității evreești din Frankfurt. Foarte curând după aceea a fost lovit de o paralizie progresivă, similară cu cea a lui Papini. Ca și Papini, și-a păstrat seninătatea și a continuat să lucreze până în ultima clipă. Și este foarte probabil că, întocmai ca și Papini, Rosenzweig n'ar fi putut ieși victorios din această lungă agonie (nouă ani), dacă nu l-ar fi susținut credința. Despre unul ca și despre celălalt se poate spune că boala și agonia au constituit marea încercare, dar și validarea vieții lor religioase. Cazul lui Papini este încă și mai tragic pentrucă cel care a fost îngropat de viu, bucată cu bucată, în propriul lui trup, se dorise în tinerețea lui un titan pe măsura lui Michelangelo . . .

Despre acest Papini, care supraviețuia în măsura în care reușea să trăiască creștinește, Vintilă Horia scrie câteva pagini emoționante. Prea puține, pentru un admirator al lui Papini ca semnatarul acestui articol. Fragmentele dictate cu neînchipuite eforturi, și intitulate *Fericirile nefericitului*, ne dovedesc cât de autentică fusese convertirea din 1919. Au fost mulți scriitori, filozofi și cărturari catolici, mai ales în Franța și în lumea anglo-saxonă, care n'au crezut niciodată în "convertirea" lui Papini. Nu-l puteau lua în serios. Il considerau "literat", ba chiar exibiționist, și comparau convertirea lui cu falsa și provizoria convertire a lui Jean Cocteau. Asemenea opinii au fost definitiv invalidate prin mărturia adusă de agonia și moartea transfigurată a lui Giovanni Papini.

Vintilă Horia a scris o carte frumoasă, proaspătă și personală, care i-ar fi plăcut lui Papini. Marele învățat și polihistor avea oroare de profesori și erudiți, și pretindea că nu-i plac cărțile savante, cu parter bogat de note și nesfârșite bibliografii. (Pretindea că nu-i plac, dar le citea și le adnota cu pasiune, și rafturile bibliotecii sale gemeau sub miile de asemenea volume savante). Papini, deci, ar fi citit cu încântare cartea pe care i-a închinat-o Vintilă Horia. Este, înainte de toate, cartea unui scriitor – nu a unui erudit sau istoric literar.

Dar noi, puținii papinieni care am mai rămas risipiți prin lume, am fi dorit o carte de două sau trei ori mai mare, mai elaborată și mai densă. Și ne-ar fi plăcut să fie scrisă de Vintilă Horia . . .

Reviste

PRODROMOS, *Foaie de gând și apropiere creștină.* Nr. 1 (fără arătarea anului), 8 pagini în 4°. Tipar în 3 colori.

Redacția: Paul MIRON, 78 Freiburg i. Brsg., Rotlaubstrasse 3, Germania;

Ioan CUȘA, 18, rue du Bras de Fer, Evry-Petit-Bourg (S.-et-O.), Franța.

DRUM, an. I, nr. 2, Novembrie 1963, pp. 22–40. Redactori: Vasile Posteuca și Nicolae Petra.

ORTHODOXIE HEUTE, Nr. 7 (1964), 4 Düsseldorf Pattscheider-Str. 30. 32 pagini în 4°. Schriftleiter: Pf. Sergius Heitz.

NOTE DINTR'O CĂLĂTORIE ÎN SPANIA

murdărească fațadele. Minerii asturieni sunt țărani care se întorc adesea la ei acasă, la vremea seceratului sau a însămânțatului. Va fi de ajuns și aici un cerc intelectual *bine orientat*, ca să sară totul în aer. Poate că pământul veghează totuși la nebunia oamenilor.

Santander. – In golful albastru apa e calmă, căci oceanul rămâne departe de Castilia, întorcându-i întotdeauna spatele. Cu tot portul și cu toate plăjile, acest oraș aparține înaltelor tărâmuri misterioase unde sufletul Spaniei s'a călit în timpul secolelor recuceririi. Pământ antic, unde acum douăzeci de mii de ani, vânătorii de fiare desenau în grotele dela Altamira tauri roșii ca sângele, simboluri ale unei întregi civilizații, al unui fel de a fi. Cel mai frumos sat-oraș din Spania se numește Santillana del Mar, însă se găsește la câțiva kilometri de mare iar grația care-l face să trăiască e aceea a Castiliei, cu palatele lui medievale, păstrate neatinse, rămășițe vii ale acelei înguste fâșii de pământ nordic în care Arabii n'au izbutit să pătrundă niciodată și care a fost nucleul rezistenței și trambulina contraofensivei creștine.

Merg pe străzi pe care le cunosc, căci am petrecut aici vacanța de vară din 1960. Mă opresc în fața cofetăriei "Irun", unde veneam zilnic să cumpăr prăjituri, împreună cu câțiva prieteni francezi. Intr'o clipă cei trei ani din urmă se scufundă în ei înșiși și dispar, mă regăsesc în mijlocul zgomotului de odinioară, simt în gură gust de ciocolată, aud limpede vocea prietenilor. Primisem o veste bună și eram fericit cu atâta intensitate încât, trei ani după aceea, sub cerul rece de iarnă, Santander trăiește pentru mine la ceasul de atunci, strălucind în aceleași colori de bucurie. Și astfel voiu purta întotdeauna locul acesta în amintire.

Februarie 1964

Shakespeare, contemporanul nostru

în care se schimbă doar numele regilor, dar în care Marele Mecanism rămâne mereu același: în jurul marei mese a puterii pot fi instalați cavaleri în costum medieval, seniori pudrați și surâzători, cu peruci albe . . . sau poate oameni de o anumită vârstă, cu părul tăiat scurt, cu tunica militară închiotorată pân'la gât." Fraza aceasta a produs – și pe bună deptate – senzație la Varșovia.

În ce privește pe "Richard III", Jan Kott înclină pentru regia semnificativă a lui Leopold Jessner dela Schauspielhaus din Berlin, în care toată scena e ocupată de o imensă scară. Scara istoriei. Pe ea urcă necontenit regii pentru ultimul țel – luarea puterii. Cu fiecare treaptă urcată, o mârșăvie, o trădare. Treapta, și crima. Și totuși o scară rezemată dincoace sau dincolo de dichotomia binelui și răului. Scara blestemată pe treptele căreea regii sunt niște simple automate ale Marelui Mecanism al istoriei. O istorie care macină – într'o repetiție fatală – un rege după altul. Monotonie nefastă: s'ar zice povestea unui Kremlin spusă de un idiot, printre țari și milițieni. O poveste în care nu mai a loc pentru lege, pentru o minimă ordine a valorilor. O poveste petrecută de propria ei absurditate. Numai în acest context Lady Anne se poate lăsa sedusă de Richard III, care e ucigașul soțului și tatălui ei, înainte chiar ca sângele vărsat de ucigaș să se fi svântat. Scena e fără seamăn și ea trebue deslușită – ne îndeamnă Kott – cu "propria noastră experiență; trebue să regăsim noaptea ocupației, noaptea lagărelor de concentrare, noaptea crimelor politice fără sfârșit. Trebue să aflăm în ea timpul groaznic în care dispar toate regulele normale, în care, rând pe rând, victima devine călău și călăul, victimă. Lady Anne scuipă încă în obrazul lui Richard, însă aceasta este de fapt ultimul ei gest, ultima ei apărare înainte de a i se da. Lady Anne nu cedează lui Richard împinsă de frică. Ea îl urmează, pentru a merge până la capăt. Pentru a-și dovedi ei însăși că toate legile lumii au încetat să existe. Deoarece atunci când totul a fost pierdut, nu mai rămâne decât amintirea care trebue și ea ucisă."

Deriziunea ia însă în "Richard III" și forme mai apropiate de noi. Istoria imediată e în culise. Inchidem ochii și privim – simplu în jurul nostru sau în cronica shakespeariană. Același lucru. Aceeași inițiativă a Marelui Mecanism. Lordul Hastings trebue să dispară pentru o crimă imaginară. Crima politică pe care o cunoaștem perfect. Un mesager vine să-l trezească și să-l avertizeze din partea Lordului Stanley. E ora patru dimineața. Pentru prima oară Shakespeare ne dă ora exactă. Și Kott situează momentul. (Cine nu l-a trăit în Răsăritul Europei?): "E ora între noapte și zori, ora când acolo, în înaltele sfere, hotărîrile au și fost luate, când ceea ce trebue să se petreacă, s'a petrecut; dar e și ora în care îți mai poți salva capul, când mai poți să ieși din casă. Ultima oră a alegerii. Telefonul sună, cineva bate în grabă la ușă. Cine să fie? Un prieten sau trimisul Marelui Mecanism? Și câți dintre prietenii noștri n'au pierit sau n'au cunoscut închisoarea pentru a-și fi făcut iluzii ca Lordul Hastings." Cine nu-și va fi spus ca'n replica Lordului Hastings: "A fugi de mistreț, înainte ca mistrețul să te fugărească, ar însemna să provoci mistrețul".

Replica încrederii de pe urmă, replica inutilă. Câți dintre ai noștri n'au pornit-o spre un Turn al Londrei, ca Lordul Hastings, și ca Lordul Hastings au trebuit să moară inutil, la cheremul tiranului, în sensul istoriei, pe o treaptă sau alta a ei. Singur, în mijlocul prietenilor deveniți niște cârpe. N'ați observat că istoria are nevoie de cârpe? Că practica politică excelează în mobilizarea, în complotul, în mișunea cârpelor? Istoria – notează Kott – e făcută din oameni care știu că sunt muritori, care "caută să-și salveze capul sau să smulgă istoriei un atom de stimă pentru ei înșiși, câteva aparențe de curaj, o spoială de corectitudine. Nu vor isbuti însă: istoria va face din ei mai întâi niște cârpe, iar apoi le va tăia capul". Lordul Hastings va muri în acest decor implacabil. Și totul nu se sfârșește odată cu sfârșitul lui. Crima trebuie legalizată. O cere "istoricismul aparențelor". Aparențele trebuie salvate cu orice preț. Procesele dela Moscova, dela Praga, etc. sunt shakespeariene prin excelență.

Și cine vorbește de "sensul istoriei" în afară de măcăriciul shakespearian, desprins din timp pentru a ucide – grotesc – timpul însuși? Timpul nostru pe care măscăricii îl fetișizează neapărat. "Istoria n'are sens, stă pe loc, sau mai bine zis își repetă neîncetat ciclul atroce" – se împotrivește diagnosticul intelectualului polonez. "Ea e o forță elementară, ca furtuna, ca ciclonul, ca nașterea și moartea. Cârtița lucrează sub pământ dar niciodată nu va ieși la suprafață. La nesfârșit nasc generații nouă de cârtițe, scobesc pământul în toate direcțiile, și mereu pământul le îngroapă. Cârtița are visele ei de cârtiță. Multă vreme a nutrit iluzia că e stăpâna creației, că pământul, cerul și stelele, au fost create pentru ea, că există un zeu al cârtițelor care a creat pe cârtițe și le-a făgăduit o imortalitate de cârtițe. Apoi, deodată, cârtița a înțeles că nu e decât o cârtiță și că pământul, cerul, stelele, n'au fost create pentru ea. Atunci suferă, simte, gândește, dar suferințele, sentimentele și gândurile ei sunt incapabile să-i schimbe destinul de cârtiță. Ea va continua să sfredelească pământul și pământul va continua s'o acopere. Și atunci cârtița înțelege că este o cârtiță tragică." Răsăritul Europei e încă plin de cârtițe tragice.

E adevărat că la București – se spune – ar exista și cârtițe optimiste. Cu o cârtiță optimistă nu se face însă realitatea mai reală. Deaceea, citiți sau reciți pe Shakespeare.

Pe un drum nou

restrânsă a frământărilor sterile ale politicianismului intern românesc, adus din nefericire de acasă. Aceasta cauzează însă *absentarea* dela adevăratele interese naționale și, totodată, lăsarea lor pe mâna faliților vechiului politicianism românesc sau a aventurierilor dospiți în mustul turbure al emigrației, ambele categorii deopotrivă preocupate numai de profitul personal.

Iată de ce ne-am bucurat constatând mijirea unei reveniri tocmai din partea acelora ce s'au ținut până acum în afară de "*politică*", la răspunderea ce decurge pentru ei din positivitatea lor față de problemele naționale. Căci nu-i de ajuns a te preocupa numai de meseria, negoțul, scrisul, lucrarea de artă sau cercetarea științifică, pentru a fi bun român, lăsând în același timp prezența politică națională în seama categoriilor de politicieni, de meserie sau de ocazie, amintite mai sus.

Să ne dorim deci că semnele constatate, mai ales în cercurile intelectualității refugiului, anunțătoare ale unei alte perspective a sentimentelor, obligațiunilor și răspunderilor noastre românești nu vor fi numai un foc de paie.

Știm, apoi, și de unde s'a născut pasivitatea de până acum tocmai a acestei elite a emigrației: din constatarea că tot ce s'a încercat pentru una sau alta din realizările sperate ale intereselor noastre, a dat greș. A dat greș pentrucă tot ce s'a întreprins n'a ieșit dintr'o concepție pur românească, ci dintr'una de satelitism comod și mercantil. Ne-am dat singuri o notă de incapacitate, măsurând problemele noastre prin proporția mijloacelor materiale, pe care nu le avem și nu le putem avea, nu prin puterea ideilor și forțelor spirituale, de care, slavă Domnului, nu suntem lipsiți, fără să vrem însă să facem efortul necesar pentru punerea lor în valoare. Am preferat, ca atare, să ne punem, ca un lucru dela sine înțeles, la remorca uneea sau alteea din forțele mari din lume, delegând ușuratec destinele noastre în mâna acestora. Căci ne-am zis, pentru auto-justificarea ușurinții noastre: fără mijloacele cerșite dela acestea, nu putem face nimic! Rezultatele s'au văzut. Ele ne-au frânt speranțele și au determinat pe mulți dintre cei mai valoroși români din emigrație să-și vadă de treburile lor, departe de orice preocupare de ordin politic național. Concluzia a fost tot atât de greșită ca și premizele din care a fost trasă. A venit deci timpul să ne recunoaștem greșala. Nu agățarea de una sau alta din Marile Puteri din lume trebue să fie determinantă politicii noastre naționale, ci de ideile mari ce încep să se impună pentru clădirea lumii de mâine și a unei ordini nouă europene!

Pentru aceasta trebue să ne lepădăm odată pentru totdeauna de preocuparea găsirii de "fonduri" pe la oficinile mai mult sau mai puțin secrete ale vreunei Mari Puteri, pentru a trăi astfel din "politică", cum am făcut și mai'nainte.

Nu de aceasta avem nevoe, ci de câștigarea libertății de gândire și de simțire națională, care să ne facă capabili de operă constructivă și de încadrare în structura europeană de mâine.

Opinia publică a emigrației noastre trebue să înceapă să fie, cât mai curând cu putință, *îndrumată pe această nouă cale*. Iată care trebue să fie opera de căpetenie a unei reale reprezentanțe a refugiului nostru. Este imperios necesar să vrem să ajungem la aceasta, cu toată convingerea și cu toată hotărîrea la faptă. Și bineînțeles și cu sacrificiile ce ne revin, pentru a găsi *în noi și prin noi* mijloacele trebuitoare pentru îndeplinirea adevăratei misiuni a emigrației noastre.

Repet și subliniez: *In noi și prin noi, nu la alții!*

NOTE DE VACANȚA

SUBT PATRAFIR

Avea dreptate acel frate mai tânăr al meu, care mi-o luase înainte în lumea biruitoare şi a căruia privire caldă mă urmăreşte din acea noapte groaznică din celula noastră învecinată camerei de tortură a închisorii:

"Niciunul dintr'ai noştri nu poate să moară, n'are dreptul să moară, înainte de a fi trăit înălţat. Căci dacă moartea este o treaptă, tot o treaptă va trebui să ne fie şi viaţa în urcuşul nostru spre cer. Iată de ce moartea nu poate fi îngăduită decât celor aleşi, ca jertfa să fie bineprimită de Dumnezeu." (Când îi venise şi lui rândul ca, împuşcat, să plece din veac, nuştiu dacă împlinise 21 de ani).

Cei şireti, cari "aşteaptă pe la cotituri de drum" vor surprinde aci un anunit soiu de "altruism". Alţii, mai iniţiaţi, vor ghici, la rândul lor, nu ştiu ce fel de înclinare, bolnăvicioasă, înspre "misticism". Mulţimile, la necaz, îşi vor fi zis că asta ar trebui să fie realismul creştin; al creşterii vieţii româneşti în har.

Intr'adevăr, obişnuit să te apleci asupra sfintei Scripturi încă de mic copil, ţi-i dat să citeşti voia Domnului la lucru în istorie. Şi-ţi zici că voia asta îi dă un sens, sculptându-i şi profilul. Trăind în Duhul marilor rupturi – stare de viaţă, aşadar, nu simplu accident – ai uneori impresia că ţi-i îngăduit să pipăi gândul Domnului în desfăşurarea lui din veac. Şi-ţi spui, în adânul inimii tale, că Neamul, ca să fie *cu adevărat neam*, trebue să-şi aleagă ca ultim ţel, *Invierea*.

Invierea în faţa lui Cristos. Şi eşti gata să pătimeşti pentru dânsul. (Precum şi neamul nostru pătimeşte, pentruca şi celelalte neamuri din jur, la rându-le să se numească şi să devină *cu adevărat* neamuri, în slujba *adevăratului* ţel).

Când de uiţi, în Vinerea Mare, pe Dealul Căpăţânii, n'ai impresia că şi *pătimirea* îşi are noima ei? Fără prea multă teologhisire. Aşa, trăindu-ţi simplu credinţa. *Şi luptând*. Pătimirea ta în sânul neamului românesc şi pătimiarea neamului nostru în sânul istoriilor majore ale celorlalte neamuri, ar putea fi înţeleasă cu vremea şi de către cei cărora înţelegerea le vine *după* desfăşurarea şi petrecerea bucuriilor. Când şi realiştilor noştri li se va deschide perspectiva. Ar putea fi înţeleasă pătimirea asta, că ţine de splendoarea şi "bogăţia" istorică a celor ÎNFIIAŢI, scoşi fiind din sclavie.

Este vorba de Înfierea Domnului şi de sclavia Satanei. Oricât de "neactuală" ni se pare, astăzi, închipuirea. Şi afirmarea . . .

Teologhisitorii, însă, născocesc lucruri foarte interesante şi-i bine să ţinem seama de cele ce ne spun, cum ar fi, de pildă, cele de mai jos:

"Dumnezeu e la treabă în veac. Se descoperă prin istorie. Mai mult: se înserează în ea, dând, astfel, istoriei o consecraţie religioasă. Fapt care ne sileşte s'o luăm în serios. Realităţile istorice au, deci, o profunzime. Trebuesc înţelese spiritual. Iar realităţile spirituale, în schimb, trebuesc înţelese istoric" (H. de Lubac, Catholicisme).

Uitându-te prin jur ai impresia că prea suntem ispitiţi, cu toţii, să păgânizăm istoria. Iţi dai, însă, seama, că Duhul Sfânt suflă şi El, în pânzele ei, după cum o svântă şi Satana, ca Prinţ al lumii, cum i s'a îngăduit să fie, mai ales când, găsindu-şi culcuş, în inimile noastre, a pus stăpânire pe suflet.

Iată, însă, că din stăpânirea asta fuse clintit. Prin patimile Domnului. La care participăm şi noi, prin pătimirea noastră. De bună-voie. Şi din buna-voie a adversarilor noştri, care ne-au desprins deatâţia fraţi dragi, într'un chip năpraznic. Prin rafale de mitralieră, cu muzica militară, alături: ÎN MARŞ! (Obişnuiţi cu pregătiri de parade, nu le-au scăpat niciun amănunt).

Ne-am spus adeseori în visurile noastre, că va veni o vreme în care multe biserici frumoase vor răsări pe întinsul ţării Româneşti. Unde slujitorii sfintelor Altare vor citi, cu inimă deschisă, rugăciuni. *In ambele Strane*.

Deocamdată e vremea mormintelor.

Să-şi fi având, oare şi ele, tâlcul lor? – S'ar putea, chiar, ca desprinderile acestea din veac, din dragul lui Cristos, să însemneze şi o valorizare Firii.

Cine ştie? – O *fi!*

Cine ştie dacă n'a fi şi ăsta un mijloc – O CALE – de comuniune a sfintei Treimi, cu făpturile Ei. Oricum ar fi, decând Îngerul Domnului a rostogolit piatra cea mare de pe mormânt, nouă ne-a fost dat să înţelegem pe unde trebue trecut ca să păşim în Înviere.

In Învierea morţilor, nu cred; *ci o AŞTEPT*. (Ea se apropie, pe măsură ce ne îndreptăm noi spre dânsa, mai ales când muşcăm din trupul Domnului şi sorbim din Sângele lui). Iată un lucru care nu mi se pare deloc nou, dat fiind că-l mărturisim, *cu toţii*, după deschiderea Uşilor Împărăteşti: „Aştept Învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie, Amin".

Atunci îl simt şi pe-acel Ispititor al tinereţei noastre, PREZENT. În INIMA LUI CRISTOS, aşa precum ne visase şi pe noi, când ne-a sfătuit, după cum ne-a sfătuit, pe când eram copii. Şi după cum, după rânduiala Domnului, cu toţii am fi, dacă nu ne-am împotrivi . . .

Pe ce căi tainice se va fi întâlnit el cu Cristos, noi nu ştim şi nici nu e numaidecât de lipsă pe toate să le ştim. Am aflat, doar, dintr'un răvaş scris în fugă, pe pat de armă, de pe câmpul de bătaie, următoarele:

"Eu aşa am înţeles datoria vieţii mele. Am iubit pe Cristos şi am mers, fericit, la moartea pentru El".

Şi-i mai cunoaştem câteva rânduri, desprinse din teza lui de Doctorat:

"Pentru realizarea unei păci durabile şi-a unei strânse uniuni frăţeşti, o vastă operă de iniţiativă moralizatoare, trebue pornită cu concursul religiei creştine. Spiritul dela Geneva trebue să înţeleagă că nu se va putea realisa nimic temeinic, dacă nu se va veni mai întâiu şi se va îngenunchia, *umil*, în Altarul Bisericii lui Cristos şi dacă nu se va porni *deacolo, cu Chipul lui în inimă*".

IONUŢ JIVAN

DIN U.S.A.

A UNSPREZECEA ADUNARE GENERALĂ A FUNDAŢIEI IULIU MANIU s'a ţinut ca în anii precedenţi, la 8 Ianuarie 1964, în localul Academiei de Stiinţă din New York, într'o atmosferă caldă şi cu o participare neobişnuit de mare. Şedinţa a fost prezidată de Dna. Dorothy N. *Harkness* şi a fost deschisă prin o frumoasă rugăciune rostită de Părintele Florian *Gâldău*. Apoi Dl. Andrei *Hampu*, secretarul general al Uniunii şi Ligii Societăţilor Culturale din America a adus salutul şi bunele urări ale acestor societăţi surori, subliniind importanţa colaborării tuturor Românilor din America în lupta ce se duce pentru libertate. Deasemenea mulţumeşte Preşedintei Fundaţiei pentru contribuţia dată personal la proectul Uniunii şi Ligii de a ridica pe pământul Americii un monument marelui martir al neamului Iuliu Maniu şi face apel la cei prozenţi să colaboreze la acest proect.

A urmat conferinţa Dlui Cloyce K. *Huston*, fost diplomat american cu misiune în România în anii 1936–1942, intitulată "Enduring values in a Changing World", în care Domnia-sa face un istoric al evenimentelor din lume, vorbind şi despre luptele duse de poporul român pentru câştigarea şi menţinerea libertăţii şi independenţei sale, până la zdrobirea brutală şi subjugarea ţărilor de după cortina de fer, sub ochii Puterilor din Vest, – fapt pe care lumea liberă îl plăteşte scump astăzi. Dl. Huston subliniază contribuţia lui Iuliu Maniu şi a celorlalţi oameni politici şi nepolitici cari au fost martirizaţi murind cu miile în închisorile comuniste. Dar, moartea lor n'a fost zadarnică, spune Domnia-Sa, Lupta trebue continuată de către toţi Românii din lumea liberă, fiindcă numai dânşii cunosc adânc problemele şi pot reprezenta aspiraţiile şi interesele adevărate ale Poporului Român. Este o himeră să se aştepte rezultate practice imediate. Problema românească nu mai este o problemă izolată, ci o parte din complexul politicii mondiale şi soluţionarea ei depinde de evoluţia evenimentelor internaţionale.

Ca încheiere, Dl. Huston spune următoarele: "*Cel mai mare duşman al omenirii este nepăsarea, complacerea, fiindcă din ele se desvoltă spiritul de pacificare cu orice preţ şi de expedienţă.*

ZIDUL

Te-au clădărit înalt, să nu se vadă
Arhanghelii căzuţi cum râd şi rîmă;
Şi nu le fugă robii din corvoadă,
Când arde lumea'n noi şi se dărâmă . . .

În blocuri ţi-au turnat trădări din Yalta
Şi sârme ruginite'n nedreptate,
Să nu mai ştie-o inimă de alta,
Să se desprindă fratele de frate.

Păzit de câni, căpcâni şi reflectoare,
Te muşcă'n nopţi ades mitraliere,
Şi te blesteamă glas de om ce moare,
Acoperit de groază şi tăcere . . .

Aci începe raiul lor, cu moarte,
Şi libertatea'n muget lung: stavai! . . .
Viaţa cu uşi şi cu ferestre sparte;
Foamea ce schimbă pietrele'n mălai.

Converg în tine lumile-amândouă
Şi-şi vămuiesc trădările şi ura;
Şi de de-asupra căi lactee plouă
Cu şerpi şi zgură să ne-astupe gura.

Să nu se-audă cine poartă vina,
Nici sufletul în noi să nu mai plângă,
Când desţăraţi ne bem din glod lumina
Şi cerul cancerat pe partea stângă . . .

Te-au pus hotar, să nu cotim spre dreapta
Când semnul hidrei ne străpunge, scoabă,
Şi răstigneşte'n noi dorul şi fapta,
Şi gâtuie nădejdea tot mai slabă . . .

Tu, prag lui Anticrist, şi scut ruşinii,
Tu piatră de mormânt, pe genocid,
Cât ni-i umbri altarele luminii,
Ruşine de-a fi om, sălbatec zid?

Vasile POSTEUCA

"CHORA SÓ . . ."

Na porta da "Santa Casa"
geme uma fila tremenda . . .
de esquelêtos —
vivos . . .
mortos . . .
que espera
a crua sorte . . .
até meia noite!

Dormindo na rua
sob um céu funerário . . .
como testemunho
chora a lua . . .
na porta da "Santa Casa"
crianças, sombras . . .
mulheres em lagrimas
homens perdidas
em carne e alma
feridos . . .
espera ajuda —
ajuda
muda . . .

Ninguém nao ouve
Ninguém sofre
a triste vista! ? . . .
cemitério bate
na porta
de cada vida . . .
hoje . . .
amanha . . .
tumulo é pronto
morreu alguém . . .
um Joao ninguém . . .
no triste enterro
chora só . . .
a estrêla . . .

O pôdre destino . . .
sem casa
sem terra . . .
na porta da "Santa Casa"
chora ò Deus
também na fila
fila tremenda
de seres perdidos . . .
na porta da "Santa Casa"

AL. PETRU SILISTREANU

DIN BRAZILIA

Voiu încerca, pe cât îmi va sta în puteri, să dau în cât mai puţine cuvinte o imagine corectă a celor ce s'au petrecut şi se petrec aici. Nu vă este străin faptul că guvernul-federal, în frunte cu preşedintele său, *Joao Goulart* ("Jango"), azi refugiat în Uruguay, a orientat politica braziliană în mod accentuat spre stânga. Ne amintim de căderea spectaculară dela putere a Preşedintelui anterior, *Janio Quadres*. Acesta începuse să cocheteze cu partidele de stânga (comuniştii – deşi, ilegal, interzis partidul lor) şi cu blocul comunist. El a reluat relaţiile cu URSS, RPR, Ungaria comunistă etc. El l-a decorat pe Ché Guevara, mâna dreaptă a lui Castro.

Potrivit Constituţiei, locul lui trebuia să-l ocupe Vice-Preşedintele Republ., – Joao Goulart, şeful partidului Munciteresc, care a sosit în grabă din . . . China comunistă, unde se afla în vizită (!). N'a lipsit mult să izbucnească atunci o revoluţie, datorită faptului că forţele de mijloc şi de dreapta, cărora li-se deschiseseră ochii, între timp, cu privire la pericolul comunist, – dar mai cu seamă cei 3 miniştri militari (al Marinei, Aeronauticei şi al Armatei de uscat) s'au opus la inscăunarea lui "Jango" ca preşedinte. A fost totuşi înscăunat, datorită urletelor ameninţătoare ale sindicatelor muncitoreşti, conduse de comunişti sau cripto-comunşti şi respectului burghejilor faţă de Constituţia ţării. Subt J. Goulart, filo-castriştii şi comuniştii în general s'au întărit enorm. Studenţimea, copios subvenţionată de Preşedinte şi Min. Educaţiei a participat la toate congresele mondiale comuniste, a vizitat Cuba etc. S'au cheltuit 113 milioane cu găzduirea congreselor studenţeşti internaţionale ţinute în Brazilia, şi alte sute de milioane cu fel şi fel de manifestaţii pro-democratie populară, pace, desarmare etc. – toate organizate de comunismul internaţional.

Foarte multe ar mai fi de spus. Ma restrâng la esenţial: în 13/2 o mare adunare populară la Rio de Janeiro, la care a vorbit Preşed. Republicii. Câteva sute de mii de muncitori aduşi aci pe cheltuiala Statului. Pt. a fi siguri că nu sunt inoportunaţi de "burgheji", un puternic cordon militar – volens – nolens – a trebuit să garanteze ţinerea acestui "comiţiu". Ofiţerimea a început să cârtească, văzându-se slugi ai ambiţiei şi planurilor politice dubioase a Preşedintelui Republicii, şeful suprem al Armatei. În această adunare – alături de Preşedinte – a luat cuvântul cumnatul lui, deputat criptocomunist, care a îndemnat muncitorimea la rebeliune preconizând desfiinţarea Congresului (Corpurilor Legiuitoare) care nu vor să voteze sau să ratifice legile sau decretele cumnatului preşedite J. Goulart. Scurt în urmă, o rebeliune a marinarilor (militari) conduşi de sergentul Anselme, cu manifestaţii de stradă şi solidarizare cu sindicatul metalurgiştilor, condus de comunişti. Goulart, în loc să ia măsuri, preferă să sacrifice pe Ministrul Marinei (Amiral), înlocuindu-l cu alt Amiral simpatizant de stânga.

Câteva zile în urmă (31 Martie, la amiazi) izbucneşte revolta împotriva Preşedintelui şi guvernului *său cripto-comunist*, pregătită de lung timp, dar mereu amânată.

Intrarea Statului S. Paule de partea celor răsculaţi, şi mai ales a Armatei a 2-a, în frunte cu Gen. Amaurí Kruel (descendenţă germană) e hotărâtoare. Armatele – de formă necredincioase lui J. G., în atingere cu cele răsculate, nu schimbă nici un foc, şi fac cauză comună cu "inamicul". Jango e pierdut, şi planurile subversive ale comuniştilor, compromise.

Zilele acestea va fi ales noul preşedinte, probabil Gen. Castelle Brance, care va conduce ţara până la data la care se va alege Preşedintele pe următorii 5 ani (Octombrie 1965). Investigaţiile ce au loc acum, dau rezultate uluitoare (noi le cunoşteam deja dinainte): nenumărate celule comuniste sovietice, altele pro-China. Armament şi material de propagandă, cu toptanul. Sume enorme trimise de Praga, Moscova etc. Subvenţionarea, în dolari, de către Blocul Comunist a unui număr de deputaţi şi oameni ai guvernului din diferite state ale Braziliei. Uniforme şi instrucţiuni pt. războiul de ghuerila etc. Arestările continuă. Lumea s'a trezit, însfârşit. – Brazilia, moale, delăsată, somnolentă, a dat o lecţie neaşteptată occidentului liber anti-comunist.

Incurajaţi, cum puteţi, anticomunismul brazilian. Statul Guanabara (cu capitala Rio de Janeiro) al cărui Guvernator Carlos Lacerda, e cel mai temut şi curajos anticomunist, a fost blocat la început de redusa armată credincioasă ex-preşed. J. Goulart. Abia în 2 Aprilie a putut intra în acţiune.

N. I.

ADAOS:

Intre timp s'au făcut f. multe arestări. S'au descoperit lucruri cu adevărat senzaţionale (material belic, venit din Praga, Cuba, Russia) şi cca 20 de tone literatură comunistă, în special chineză.

Au fost casate mandatele a 54 parlamentari. Au fost epurate Sindicatele, administraţia şi Armata – care erau pline de comunişti, (mult mai puţin armata). Şi-au pierdut drepturile politice pe 10 ani o seamă de oameni politici, în frunte cu ultimii 2 Preşedinţi, Janio Quadros şi Joao Goulart.

S'a reintrat în normal. Parlamentul de altfel a funcţionat tot timpul. A fost ales noul Preşedinte, un militar integru şi apolitic, Gen. *Castelo Branco*.

N. I.

– NON ITA EST AUTEM IN VOBIS, SED QUICUMQUE VOLUERIT FIERI MAIOR, ERIT VESTER MINISTER; ET QUICUMQUE VOLUERIT PRIMUM ESSE, ERIT OMNIUM SERVUS (MARC. X, 43–44).

PATRIARHUL BISERICII RUSE CĂTRE PATRIARHUL CONSTANTINOPOLULUI

Comunicându-i hotărîrea sa de a se întâmpina cu Papa, la Locurile Sfinte, Patriarhul Atenagora a primit din partea Patriarhului Alexie acest răspuns:

"Răspunzând la telegrama Sanctității Voastre, prin care ne informați despre dorința Sanctității Voastre de a întâlni pe Papa Paul VI, în vremea pelerinajului său la Locurile Sfinte, în apropiatele zile ale lunii Ianuarie, socotim de a noastră frățească datorie – conform fericitei norme stabilite recent între Bisericile ortodoxe autocefale – de a atrage atenția Sanctității Voastre, obiect al afecțiunii noastre, asupra faptului că, în conformitate cu acordul ortodox, a căruia expresie e decizia luată la Rodos, cu privire la consimțământul nostru de a angaja, la vreme oportună, un dialog valabil și pregătit temeinic, pe picior de egalitate, cu Biserica romană, – Biserica ortodoxă rusă consideră apropiata întâlnire a Sanctității Voastre cu Șeful Bisericii Romane drept o întâlnire între doi eminenți pelerini la Locurile Sfinte, – *întâlnire care nu are vreo legătură cu decizia de la Rodos.*"

Răspunsul semnat de Patriarhul Alexie oglindește perfect raporturile actuale dintre Patriarhii Bisericilor ortodoxe. R.

ALAIN GUILLERMOU:
LA GENESE INTERIEURE DES POESIES D'EMINESCU,
Librairie Marcel Didier, Paris 1963, 472 pagini.

Studii

ALOISIE L. TĂUTU, *Ritul sfântului Niceta episcop al Remesianei*, Roma 1964, 18 pagini. (Extras din "Bună-Vestire", anul III (1964), Nr. 1.

DE LA BIBLIOTECA ROMÂNĂ

Biblioteca Română din Freiburg strânge și primește cu recunoștință pentru colecțiile sale:
- orice *carte românească*, originală sau traducere din limbi străine, *reviste și ziare românești* și orice *lucrare străină* privitoare la România precum și *lucrări din literaturile universale.*
- *articole* din ziarele și revistele străine în legătură cu problemele românești.
- orice *act* sau *manifestare scrisă* referitoare la viața românească peste hotare (*memorii, programe artistice* – concerte, expoziții etc. – *manifeste, circulări, comunicări, apeluri, prospecte, statute, texte și programe* – conferințe, cursuri universitare, extrase diverse etc).
- pentru colecțiile sale documentare se strâng: *hărți, fotografii, stampe, gravuri, tablouri, obiecte de artă, mărci poștale românești, copii fotografice, clișee, note muzicale, discuri cu muzică românească, microfilme, foi volante, monete, țesături artistice*, etc.

Cel mai neînsemnat lucru capătă o valoare fără preț atunci când este adunat și ordonat cu grijă deosebită în colecțiile bibliotecii. Din ofranda și dragostea compatrioților și prietenilor Țării noastre s'a înjghebat ctitoria culturală dela Freiburg. Tot din această dragoste și încredere ea poate înflori și ajunge o adevărată mândrie românească și o mare speranță în viitor.

PĂSTORI ȘI NĂIMIȚI

Bonus pastor animam suam dat pro ovibus suis. Mercenarius autem . . .

Din inițiativa directorului revistei ESPRIT s'a ținut la Paris o importantă reuniune pentru a informa lumea asupra situației creștinilor în URSS. Adunarea, la care au participat peste 3000 de persoane, a fost prezidată de *François Mauriac*. În cuvântarea sa, Mauriac a spus: "Ce se petrece acum în Rusia e mai mult decât o persecuție religioasă: astăzi securea e la rădăcina copacului."

Prof. *Olivier Clément* a făcut o amplă expunere asupra situației bisericii ortodoxe ruse. Nu e vorba numai de închiderea mânăstirilor și bisericilor; ci de asalturi date *familiei creștine*. Copiilor de școală (între 3 și 18 ani) nu li se mai permite intrarea în biserici pentrucă – după cum scrie "responsabilul" *Ilijcev* – partidul "nu poate admite ca oameni orbi și ignari să-și crească copiii după chipul lor, deformându-i". Același responsabil de acțiunea anti-religioasă de astăzi afirmă că "un intellectual *nu poate crede* și dacă mărturisește că e credincios, e un ipocrit, un aventurier politic și trebue demascat". Lupta se dă astăzi împotriva *botezului* și împotriva *predicării* adevărului creștin.

Rușinoasă, în durerea aceasta, este atitudinea ierarhilor ortodocși. Într'un interview acordat ziarului comunist *L'Humanité* mitropolitul *Nikodim* (34) al Leningradului și Ladogăi – purtătorul de cuvânt al episcopatului rus – a declarat că intensificarea propagandei antireligioase în Rusia nu înseamnează *persecuție religioasă*, ci *luptă de idei*.

LUPTA DE IDEI . . . "IN SENS UNIC". Presa franceză a comentat pe larg declarația mitropolitului ortodox Nikodim. Comentariile nu-s deloc măgulitoare pentru el. A fost întrebat dacă, explicând, scuzând și justificând propaganda antireligioasă a partidului comunist, de ce el și ceilalți episcopi se abțin de la orice acțiune de contra-propagandă. "Lupta de idei" înseamnă încrucișarea spadelor spirituali; nu înseamnă *numai* propagandă ateistă; ci și propagandă anticomunistă.

Propaganda antireligioasă în țările administrate de Rusia sovietică a luat proporții extraordinare. Și episcopii ortodocși, când nu laudă Partidul, tac. Ori răspund ca mitropolitul Pimen de Krutițky și Kolomna: "*Dreptul de a profesa orice religie, ori de a nu profesa niciuna, este garantat cetățenilor sovietici prin articolul 124 din Constituție*". Punct!

Dar cu aceasta, deosebirea dintre *păstori* și *năimiți* e limpede.

G. R.

TOT "LUPTA DE IDEI"

Ziarele au anunțat că în Moscova 4 000 de tineri fără Dumnezeu au huiduit și au maltratat pe creștinii care – potrivit străvechilor rânduieli bisericești – ocoleau o catedrală, în noaptea Învierii (2–3 Mai).

De veți întreba, acum, pe vreunul din episcopii ruși, de acolo, ce zic ei de isprava tinerilor comuniști, veti primi, sigur, răspunsul: *Articolul 124 din Constituția statului sovietic garantează cetățenilor libertatea de a nu crede și de a-și și arăta necredința lor.*

Bine, Bine! Dar cum rămâne cu . . . ladincontra: cu garantarea libertății de a crede și de a-ți și arăta credința? R.

EPISCOP ȘI ȘEF DE STAT

Revistele ilustrate ne înfățișează, din vreme 'n vreme, pe energicul președinte al republicei Cypru, Makarios III Myriarthos. Ni-l înfățișează ca episcop, purtand cruce și engolpion. Makarios este, din 1950, șeful bisericii autocefale ortodoxe a Cyprului, – biserică ce-și are obârșie veche: încă din vremea lui Pavel și Barnaba. Patriotul Makarios a stat, încă din tinerețele sale, în slujba unei idei: unirea Cyprului cu patria mumă, Grecia. Pentru înfăptuirea ei a luptat el, cu toate armele: "cu cele de-a-dreapta și cu cele de-a-stânga". Nu cu armele spiritului; ci cu cele pe potriva vremilor: carabine, mitraliere, dinamită. Astăzi e stăpân necontestat al insulei, cu o populație greacească de 75 la sută. E șeful statului; e conducătorul, de fapt, al organizației EOKA; e șeful bisericii, cu patru eparhii. Niciun foc de armă nu se trage pe insulă fără ordinul și evloghia președintelui și mitropolitului Makarios. Acest cumul de puteri și această împreunare de *contrarii*, de natură a provoca mirarea multora, își are însă explicația sa. Împăratul byzantin Zenon (secol. V) a avut capriciul de a acorda mitropolitului Cyprului dreptul de a purta sceptru, în loc de cârjă; de a îmbrăca mantie roșie și de a semna cu cerneală roșie. Semne împărătești! Deaceea Makarios III nu se socotește uns doar Mitropolit. Ci și Vasilévs.

Makarios s'a deprins a-și însemna acțiunile patriotice cu roșu. Deaceea comuniștii de pe insulă – cu simț politic sigur – luptă în EOKA pentru victoria viitorului rege al Greciei Makarios III Myriarthos. (Ori președinte al republicei democratice populare grecești).

MOTIVE DE CASSARE

Din Statele Unite se anunță că toți profesorii unei facultăți juridice s'au înscris apărători ai asasinului lui Oswald. Motivele de cassare a sentinței de condamnare la moarte se îngrămădesc. Unul din ele – se spune – ar fi o eroare de nume: condamnat la moarte a fost Jack RUBY; asasinul lui Oswald însă se numește Jack RUBINSTEIN. R.

OMAGIUL SOCIETĂȚII ACADEMICE ROMÂNE ADUS EMINENȚEI SALE CARDINALULUI EUGENIU TISSERANT

Eminența Sa Card. E. TISSERANT, Decanul Sf. Colegiu al Cardinalilor, a plinit 80 de ani. Evenimentul a fost sărbătorit în Vatican în prezența Sfântului Părinte. Cu această ocazie Biblioteca Vaticană i-a dedicat 7 volume.

Societatea Academică Română s'a asociat și ea acestei omagieri închinând Eminenței Sale Card. Tisserant vol. II din ACTA PHILOSOPHICA ET THEOLOGICA. Solemnitatea înmânării acestui volum a avut loc la 12 Aprilie în Roma, în salonul locuinței Eminenței Sale. Delegația care i-a prezentat volumul — 15 persoane — era compusă din Președintele S. A. R., Președintele secției din Italia Prof. Bruno Manzone, Secretarul gen. Prof. Mircea Popescu și alți membri ai S. A. R. din Italia. Întovărășea delegația Preasfințitul Vasile Cristea. În fața Eminenței Sale a vorbit întâi Preasfințitul Vasile Cristea, prezentând omagiile coloniei și ale Bisericii române. Apoi în numele Societății Academice a vorbit Mons. Dr. Octavian Bârlea, amintind amplele servicii aduse științei, vieții pastorale și ecumenismului de către Eminența Sa, subliniind larga înțelegere a problemelor românești vădită de Eminența Sa în atâtea ocazii și prezentând volumul Societății, ca o contribuție la ecumenism și mai ales ca un omagiu de recunoștință și augur fața de dânsul. În răspunsul dat, Eminența Sa și-a exprimat bucuria și mulțumirea pentru acest dar.

Volumul oferit are 565 pagini.

ȘTEFAN TĂNĂSESCU, dibujos, drawings, dessins, desemne, disegni. Mexico 1963. Volum elegant, conținând 100 desene. Viziune apocaliptică a lumii. Autorul este în vârstă de 14 ani.

DAS RÄTSEL

kaners Lippmann Gebrauch machen, könnten wir sagen, daß Amerika mit Kennedy auch ein Gehirn besaß. Ein erleuchtetes Gehirn, verbunden mit hoher politischer Ethik, die man nicht bei vielen Staatsmännern findet. Und das war äußerst gefährlich. Ein kleiner, aber schlauer Odysseus konnte den großen, aber „ohne Kenntnis des Ackerbaues" Polyphemos blenden. Einen klugen, selbstbeherrschten, standhaften und wachen Riesen aber kann man nicht betrügen.

Damit wird es uns klar, warum John F. Kennedy sterben mußte. Und warum der unter Vorsitz Earl Warrens — auf Lebenszeit ernannte — Untersuchungsausschuß in dieser Welt der Feigheit die Lösung des Rätsels nicht bekannt geben darf.

POLITIK MIT SCHLAGSAHNE

„Auf dem grünen Prachtrasen waren bunte Zelte aufgeschlagen. Alte Negerdiener servierten Obstsaft und Kekse. Die Gala-Kapelle des Marinekorps in roten Jacken und blauen Hosen spielte auf . ." So beginnt der Bericht eines Augenzeugen, nicht etwa von einem Volksfest, sondern von der jüngsten Pressekonferenz des amerikanischen Präsidenten. Johnson, der Texaner, hatte die umwerfende Idee, die beim Weißen Haus akkreditierten Journalisten der Abwechslung halber zu einer Pressekonferenz zu bitten, zu der sie ihre Frauen und Kinder mitbringen sollten. . . ."

„Politik ist ein ernstes Geschäft und sie wird nicht dadurch heiterer, daß man amüsante Formen ihrer Interpretation erfindet. Ein bißchen Vietnam und ein bißchen Kindergeschrei, Kuba vor und Zypern nach der Torte, für uns altmodische Europäer reimt sich das nicht zusammen. Vielleicht haben wir uns zu sehr an Kennedys glasklaren und strengen Stil gewöhnt."

(MÜNCHNER MERKUR vom 8. Mai 1964).

ALARMA ÎNDREPTĂȚITĂ

„In den USA und anderen westlichen Ländern neigen einzelne Politiker im Augenblick dazu, das Unrecht der Teilung Deutschlands hinzunehmen. Mancher ist stillschweigend bereit, den Sowjets ihre europäische Kriegsbeute zu lassen und erhofft sich davon fälschlicherweise eine Entspannung in Europa."

(FREIHERR ZU GUTTENBERG)

EXPLICAȚIA

Urmașul Președintelui Kennedy, Președintele Johnson, a recomandat guvernului Germaniei Federale să fie înțelegător față de temerile Rusiei Sovietice; căci dacă Hrușciov face dificultăți în politica internațională e pentrucă Rusia sovietică are teamă de Germania liberă . . .

Recomandarea făcută de Președintele Statelor Unite a dat prilej caricaturiștilor germani să-și dovedească humorul. Evident că dacă această explicație a neastâmpărului lui Nichita Hrușciov ar fi venit de la – Bertrand Russel, totul ar fi în ordine. Însă când vine de la *primul paznic al libertății lumii*, ea trebue să dea de gândit. R.

Articolul UN RIMĂTOR DE CURTE, de Mircea POPESCU, sosind după încheierea revistei, se va tipări în numărul viitor (Nr. 25).

DIN AMERICA

De-acum până la alegerile presidențiale viitoare, Statele Unite se vor menține într'o stare de calm și pasivitate politică. Cu alte cuvinte, înafară de obrăzniciile lui Hrușciov, pentru a stoarce grâu și cedări, planeta va fi locul unde nu se'ntâmplă nimic. Cloceala noului președinte e în sine superlativ de neinteresantă. Rapoarte Gallup, atacuri piezișe ale columniștilor de stânga și niște "pre-alegeri", menite mai mult să creeze atmosferă decât să arate o situație de fapt. Cu toată personalitatea ștearsă a actualului președinte, adversarii republicani nu au șanse. S'ar putea ca Lyndon Johnson să fie ales tocmai fiindcă nu are nimic de spus și nu periclitează interesele Brains-Trust-urilor. Tradiția americană spune că președinții-vicari sunt realeși. Noi cei care ne-am zidit lupta și politica anticomunistă pe piatra de unghiu a politicei americane, nu avem de așteptat mare lucru dela Casa Albă. Să nădăjduim că încurând se va contura un front creștin al lumii. Un front pentru Dumnezeu și pentru libertatea tuturor neamurilor.

Răspunzând unor critice venite dela frați din Europa, am vrea să statuăm că o acțiune politică a Românilor Americani, ca grup, nu e posibilă. Frații noștri de aicea sunt înregimentați vieții politice americane. Contactul lor cu fenomenul românesc a fost demult întrerupt. Ei își mai păstrează religia și, în parte, limba, dar sunt integral înglobați mașinăriei politice americane. Dincolo de banchet și ospeție, de fraza ocazională cu iz de țară și dor de neamul de acasă, orice insistență dă'n tragic și grotesc. Totu e, deci, nu iluzia unui electoral în exil, ci, ocazional, o platformă de protest, de afirmare sentimentală și spiritual românească. De rezistență și consolare.

Cât despre noi, "ambasadorii", din nefericire e adevărat: facem tare puțin. În acest punct oricine are dreptul să ne certe, să ne îndemne, să ne ceară mai mult. Oricum, ne mângâiem încercând să ne salvăm sufletul, să ne străduim în atitudinea justă, știind că unde se mântuie unul dintre noi, acolo se mântuie și veacul.

Vasile POSTEUCA

Cuvântul apare odată pe lună. Adresa pentru chestiuni de redacție și administrație: George Racoveanu, 805 Freising 2, Postfach 166, Deutschland. Pentru abonamente: Postscheckamt München, Konto-Nr. 1871 66, für George Racoveanu. Costul abonamentului anual: pentru Europa 12 DM; pentru Americi 5 doll.
Verleger: George Racoveanu